

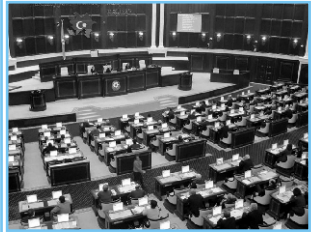

Xəbər
**Bank soyğununu ilə
üzleşən
vətəndaş
intihara
cəhd
etdi**
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 3 oktyabr 2017-ci il Çərşənbə axşamı № 202 (6816) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Milli Məclisdə bank faizlərinə,
bahalığa və "Kürdüstan"a etiraz**

Spiker Oqtay Əsədovdan ATƏT rəsmisinə sət təpki: "Tərəfli mövqə tutan insanların bu cür postları tutması səviyyəsizlikdir"

yazısı səh.10-də

**Müxalifət Lütfi Zadənin dəfninə
niyə gəlmədi?**

yazısı səh.3-də

**Hacı Qalibin oğluna ittiham olunduğu
maddə üzrə 7 il cəza verilə bilər**

yazısı səh.5-də

**"Cocuq Mərcanlı vətənin sonu
deyil, bəlkə də mərkəzidir" -
Əflatun Amaşov**

yazısı səh.3-də

**Patruşevin qəfil Bakı
səfərində əsas hədəf**

yazısı səh.7-də

**Orduya Yardım Fonduna daxil olan
vəsaitin məbləği açıqlandı**

yazısı səh.13-də

**İrəvandan Kremlə bağlı xəyanət
planı - Qarabağa görə...**

yazısı səh.13-də

**Kürdüstandan sonra Kataloniya,
növbədə haradır?**

yazısı səh.12-də

**Payızda istirahət etmək
üçün yerlər - siyahı**

yazısı səh.15-də

**Ölkədə qaz problemi -
vətəndaşlar şikayətlənir,
"Azəriqaz" təkzib edir...**

yazısı səh.14-də

**Las-Veqasda kazinoda
atışma - 60 ölü, 400 yaralı**

yazısı səh.2-də

Amerikadakı Çin Azərbaycan əleyhinə fəlakət projesi hazırlığında

BAKIDAKI QƏRB AGENTURASI ÖLKƏMİZƏ QARŞI

XƏYANƏTİN İÇİNDƏ - SENSASİYON BİLGİLƏR

Qərbdən təlimatlandırılmış şəbəkə qorxunc layihələrdə rol alıblar; Əli Kərimli və Xədicə İsmayıl ABŞ-dəki müəyyən dairələrin sifarişi ilə Azərbaycanı xaosə sürükləmək, vətəndaş qarşıdurması yaratmaq üçün ağılsız addımlara gedirlər; "araşdırmaçı jurnalist"ə böyük məbləğdə pulu kimlər və niyə verib...

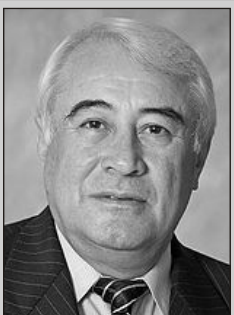
musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh. 8 və 9-də

Sərkisyanın "stəkanda fırtınası" - "analoqsuz silah" ı var?

Vaxtaşırı Azərbaycanı çirkli atom bombası ilə hədələyən Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyi müharibə riskinə görə ölkədən qaçan əhalisini sakitləşdirməyin yeni "yolunu" tapıb, amma...; rusiyalı hərbi ekspert: "İrəvan Moskvanı şantaj edir"

yazısı səh.4-də

**Rəsul Quliyev
yenə "gəlir" və
2018
seçkilərinə
hazırlaşır...**

yazısı səh.2-də

**Novella Cəfəroğlu:
"Məgər Cahangir
Hacıyev milyonları
"yeyəndə" bizə
müraciət
etmişdi?"**

yazısı səh.5-də

**Elxan Şahinoğlu:
"Türkiyə
Qərbdən
qopur"**

yazısı səh.12-də

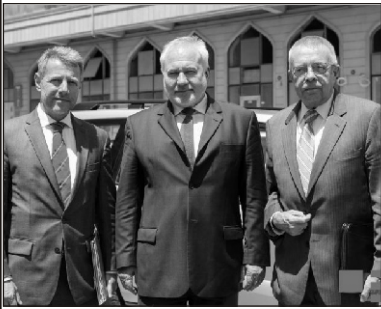
Prezident İlham Əliyev Donald Trampa başsağlığı verdi

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının prezidenti Donald Trampa başsağlığı verib. Dövlət başçısının məktubunda deyilir: "Hörmətli cənab Prezident, Las-Veqas şəhərində keçirilən musiqi festivalı zamanı insanların qəddarcasına atəşə tutulması nəticəsində çoxsaylı tələfat və yaralananlar barədə xəbər məni son dərəcə sarsıtdı.

Bu dəhşətli hadisə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün Amerika xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığı verir, yaralananlara şəfa diləyirəm".

Qeyd edək ki, Las-Veqasda musiqi festivalının iştirakçılarında atəş açılması nəticəsində 50-dən çox insan həlak olub, 400-dən çox insan yaralanıb. Hadisəni törədən Las-Veqas sakini polislə atışmada öldürülüb.

Həmsədrin bu həftə regiona səfəri başlayır

ABŞ-in ATƏT-in Minsk Qrupundakı yeni həmsədri Andri Şofer bu həftə İrəvan və Bakıya səfər edəcək. Bu barədə APA-ya ABŞ-in Azərbaycandakı səfirliyindən məlumat verilib. Bildirilir ki, o, yerdə vəziyyətlə tanışlıq məqsədilə rəsmilərlə görüşlər keçirəcək.

Məlumatda o bildirilir ki, bölgədə olduğu zaman A.Şofer Minsk Qrupunun digər həmsədrləri ilə yüksək səviyyəli görüşlərdə iştirak edəcək.

"Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin danışıq yolu ilə həllini dəstəkləyən və ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri olan Birləşmiş Ştatlar tərəflərlə fəal şəkildə işləyəcək. ABŞ-in Minsk Qrupundakı həmsədri cənab Şofer Birləşmiş Ştatların uzunmüddətli və Minsk Qrupunun həmsədrləri tərəfindən təkan verilən mövqeyi dəstəkləyir. Bu mövqeyə əsasən ədalətli həll yolu Helsinki Son Aktının və gücün və ya güc təhdidlərin istifadə olunmaması, ərazi bütövlüyü və bərabər şəkildə öz müqəddəratını müəyyənləşdirmə prinsiplərini daxil edən beynəlxalq qanun əsasında qərarlaşmalıdır", - deyərək səfirliyin məlumatında deyilir.

Las-Veqasda kazinoda atışma - 60 ölü, 400 yaralı

Las-Veqasda "Madalay Bay" hotel-kazino kompleksi yaxınlığında musiqi festivalında atışma baş verib. Hotelin 32-ci mərtəbəsindən festival iştirakçılarının atəşə tutulması nəticəsində 60-dən çox insan ölüb, təxminən 400 nəfər yaralanıb. İşid ABŞ-in

Las-Veqas şəhərində atışmaya görə məsuliyyəti üzərinə götürüb.

APA-nın xəbərinə görə, bu barədə "Reuters" məlumat yayıb. Terror təşkilatı bəyan edib ki, hadisəni törədən şəxs bir neçə ay öncə İslamı qəbul edib.

Hadisəni törədən şəxs polis tərəfindən tutulacağını görüb özünü öldürüb.

Onun 64 yaşlı yerli sakin Stiven Paddock olduğu müəyyənləşib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

"Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun rəsmi açılış mərasimi Bakıda olacaq" - Cavid Qurbanov

Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun açılış mərasimi Bakıda keçiriləcək. Bu barədə "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Cavid Qurbanov parlamentdə jurnalistlərə açıqlaması zamanı bildirib. Onun sözlərinə görə, açılış mərasimi oktyabrın axırlarında təşkil olunacaq.

General Elçin Quliyevin məhkəməsi qapalı oldu - proses yekunlaşır

Bakı Hərbi Məhkəməsində MTN-in Antiterror Mərkəzinin (ATM) sabiq rəisi, general-mayor Elçin Quliyev və həmin mərkəzin əməkdaşı, polkovnik Azər Mehdiyevin cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, hakim Elbəy Allahverdiyevin sədrliyi ilə keçirilən proses qapalı olub.

Prosesdə bir sıra sənədlər tədqiq olunub. Məhkəmə qeyri-müəyyən gündə təxirə salınıb. Bildirək ki, artıq Məhkəmə istintaqı yekunlaşmaq üzrədir.

Qeyd edək ki, E.Quliyev, A.Mehdiyev və digər şəxslər 2015-ci ildə həbs edilib.

Onlar Cinayət Məcəlləsinin 145.3-cü (qanunsuz azadlıqdan məhrum etməklə ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə və ya digər ağır nəticələrə səbəb olma), 181.3.1-ci (müştəkkil dəstə tərəfindən quldurluq törətmək), 181.3.2-ci (külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə quldurluq törətmək), 182.3.1-ci (müştəkkil dəstə tərəfindən hədə-qorxu yolu ilə tələb etmə), 182.3.2-ci (külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə hədə-qorxu yolu ilə tələb etmə), 302.2-ci (əməliyyat-axtansız fəaliyyəti haqqında qanunvericiliyi pozma, eyni əməllər informasiyanın gizli yolla götürülməsi üçün nəzərdə tutulan xüsusi texniki vasitələrdən istifadə edilməklə törədildikdə), 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə), 309.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərini aşmaqla, zor tətbiq etməklə və ya zor tətbiq etmə hədəsi ilə törədildikdə, yaxud silah və digər xüsusi vasitələrdən istifadə etməklə törədildikdə və ya ağır nəticələrə səbəb olma), 311.3.1-ci (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs və ya müştəkkil dəstə tərəfindən rüşvət alma), 311.3.2-ci (təkrar rüşvət alma), 311.3.3-cü (külli miqdarda rüşvət alma) maddələri ilə ittiham olunurlar.

Bildirək ki, "MTN işi" başlayanda E.Quliyev tutduğu vəzifədən azad edilərək MTN-in Heydər Əliyev adına Akademiyasının kafedra rəisi təyin edilmişdi. Daha sonra isə o, həbs olundu.

İ.MURADOV

"Qarsda təməlqoyma mərasimi keçirilib, Tiflisdə imzalanma olub. Bakı-Tiflis-Qars layihəsi olduğuna görə cənab prezident deyib ki, açılış mərasimi Bakıda keçirilsin. Mərasim, Allah qoysa, Ələtdə keçiriləcək".

Qeyd edək ki, tikintisi uğurla

başla çatdırılan Bakı-Tiflis-Qars (BTQ) dəmir yolunun ilk sınağı sentyabrın sonlarında həyata keçirilib. Bu ayın sonlarında isə dövlət başçılarının iştirakı ilə bu nəhəng layihənin rəsmi açılış mərasimi keçiriləcək.

E.PAŞASOY

Dənizkənarı Milli Parkda qadın polislər xidmətə başlayıb

İşlər Nazirliyi rəhbərliyinin göstərişi əsasında əhalinin və turistlərin ən çox istirahət etdiyi yerlərdən biri-Dənizkənarı Milli Parkda təhlükəsizliyin, əmin-amanlığın formaca yeni müstəvidə təmin edilməsi məqsədilə qadın polis əməkdaşları da bayram və istirahət günlərində xidmətə cəlb ediliblər.

DİN-in mətbuat xidmətindən musavat.com-a verilən məlumata görə, bu məqsədlə sentyabrın 30-dan Əlahiddə Çevik Polis Alayının qadın əməkdaşları kişi həmkarları ilə birlikdə Dənizkənarı Milli Parkda xidmətə başlayıblar.

Xidmətdən əvvəl onlara müvafiq təlimat verilib, insanlarla ünsiyyət zamanı Daxili İşlər Orqanları Əməkdaşlarının Etik Davranış Kodeksinin müddəalarının xüsusi diqqətdə saxlanılması, polisin işgüzar imicinin və yüksək nüfuzunun qorunmasının vacibliyi bir daha nəzərlərinə çatdırılıb.

Nazirlikdən bildirilib ki, insan hüquq və azadlıqlarının qorunması, milli qanunvericilikdən, nazirliyin müvafiq əmr və göstərişlərindən, digər normativ-hüquqi aktardan irəli gələn vəzifələrin icrası, vətəndaş-polis münasibətlərinin daha da təkmilləşdirilməsi, həmçinin gender balansının gözənilməsi DİN rəhbərliyinin daim diqqət mərkəzində saxladığı prioritet istiqamətlərdəndir.

Qeyd edək ki, hazırda daxili işlər orqanlarında 3300-ə yaxın qadın əməkdaş xidmət aparır. Onlar əsasən Daxili Qoşunlarda, Əlahiddə Çevik Polis Alayında, istintaq, təhqiqat, kadr və yetkinlik yaşına çatmayanlarla iş, pasport-qeydiyyat, informasiya-kommunikasiya, statistika, beynəlxalq əməkdaşlıq, maliyyə, tibb, təhsil, kargüzarlıq sahələrində, "102" və "Təhlükəsiz Şəhər" qurumlarında, "ASAN xidmət" mərkəzlərində fəaliyyət göstərir.

Qadın əməkdaşlar kişi həmkarları ilə bərabər cinayətkarlığa qarşı mübarizə, əsəyişin və təhlükəsizliyin qorunması kimi mühüm vəzifələri layiqincə yerinə yetirir, öz fədakarlıqlarını əsirgəmir.

Rəsul Quliyev yenə «qayıdır» və 2018 seçkilərinə hazırlaşır...

Azərbaycan parlamentinin sabiq sədri, 20 ildən çoxdur ABŞ-da siyasi mühacirətdə yaşayan Rəsul Quliyev 2018-ci ilin prezident seçkilərində iştirak etmək niyyətində olduğunu açıqlayıb.

Bu haqda məlumatı azpolitika.info saytı eks-spikerin müsaibəsinə istinadla yayıb.

Sayt bildirir ki, həmin müsahibəsində Rəsul Quliyev Azərbaycana qayıtmaq planları ilə bağlı suala cavabında deyib: "Bu hadisənin baş verməsi həm də hökumətin mənim gəlməyimin nə qədər vacib olmasını anlamasından keçir. Ümid edək ki, Azərbaycana dönməyim 2018-də baş tutacaq".

Prezident seçkilərində iştirakla bağlı suala eks-spiker bir-mənəli təsdiq cavabını verib: "Qatılacağam".

İlqar Məmmədov vəkillərindən imtina etdi

REAL Hərəkatının həbsdə olan sədri İlqar Məmmədov iki vəkillərdən imtina edib.

Bu barədə "Report"a vəkil Fuad Ağayev məlumat verib.

O, İlqar Məmmədovla görüşdüyünü bildirib: "O, görüş zamanı digər vəkillərdən imtina etdiyini dedi. Bundan sonra İlqar Məmmədovun hüquqlarını yalnız mən müdafiə edəcəyəm".

Xatırladaq ki, daha əvvəl İ.Məmmədovun vəkilləri Cavad Cavadovla Şəhla Hübətova olub.

Qeyd edək ki, İ.Məmmədov 2013-cü il yanvarın 24-də İsmayillıda baş vermiş kütləvi iğtişaların təşkilində ittiham olunub. O, Şəki Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Rəşad Sadiqov Çexiya ilə oyundan sonra milli komandada karyerasını bitirəcək

DÇ-2018-in seçmə mərhələsində keçiriləcək Azərbaycan - Çexiya qarşılaşması milli komandanın kapitani Rəşad Sadiqov üçün vida oyunu olacaq.

Apasport.az-in məlumatına görə, bunu AFFA-nın rəsmi saytı açıqlayıb.

35 yaşlı müdafiəçi qurumun saytına açıqlamasında bu addımın atmasını belə izah edib: "Çexiya ilə oyunun milli-mizin cari seçmə mərhələdə son ev qarşılaşması olduğunu nəzərə alaraq bu qərar verdim. Bütün sualları isə oyun öncəsi keçiriləcək mətbuat konfransında cavablandıracağam".

Qeyd edək ki, 2001-ci ildən əsas milli komandaya dəvət edilən Rəşad Sadiqov yığmanın heyətində 110 oyun keçirib və 5 qol vurub.

Mətbuat Şurası və Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun (BAMF) birgə təşəbbüsü ilə Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) bir qrup müəllim heyəti, o cümlədən tanınmış jurnalistlər və media təmsilçiləri, eyni zamanda ictimai xadimlərin cəbhə bölgəsinə səfəri olub.

Səfər iştirakçılarının "Yeni Məsəvat"a verdikləri məlumata görə, onlar ilk olaraq Füzuli rayonunun Horadiz qəsəbəsində aprel hadisələri zamanı şəhid olanların xatirəsinə ucaldılan abidəni ziyarət ediblər. Daha sonra nümayəndə heyəti Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndini ziyarət edib, kənddəki sosial obyektlərlə tanış olublar.

Səfər təəssüratlarını "Yeni Məsəvat"a danışan Milli Məclisin deputatı, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov bildirib ki, səfər çərçivəsində Cocuq Mərcanlı sakinləri ilə görüşüb, yeni tikilən məktəbdə müəllim heyəti və şagirdlərlə təmas qurublar: "Səfərdə Bakı Dövlət Universitetinin müəllimləri ilə yanaşı, ayrı-ayrı mətbu orqanlarda çalışan jurnalistlər, baş redaktorlar da iştirak

edirdilər. Ümumilikdə, çox maraqlı görüş alındı. Məktəbdə uşaqların dərslərə diqqətinin, müəllimlərin necə həvəslə öz işlərinin öhdəsindən gəlmələrinin şahidi olduq. Eyni zamanda universitetin müəllimləri olan Cahangir Məmmədli, Nəsir Əhmədli müəllimlərin qarşısında vətənə bağlı çıxışlar etdilər. Ümumiyyətlə, hesab edirəm ki, biz Cocuq Mərcanlı həmişə diqqətdə saxlamalıyıq. Bu, bizim üçün çox maraqlıdır. Ona görə ki, Cocuq Mərcanlı ilə bağlı bu məsələnin gündəmə gəlməsi demək olar ki, 4 günlük müharibənin bizə verdiyi çox böyük töhfədir. Çünki həmin müharibədən sonra Cocuq Mərcanlıda tam nəzarət Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin əlinə keçdi və həmin torpaqda məsələyə başlandı. Cocuq Mərcanlıya getməklə 4 günlük müharibənin bizim həyatımızda oynadığı rolu bir daha yada saldıq. Həmin hadisələrə qədər müəyyən insanlarda tərəddüdlər ola bilərdi. Ancaq 4 günlük müharibə onu göstərdi ki, Azərbaycan xalqı işğal altında olan torpaqlarını düşmən tapdağı altında saxlamayacaq. Bu, bizim ordumuzu da ruhlandırır və nəyə qadir olduğumuzu bir daha xatırladıq. Eyni zamanda 4 günlük müharibə qarşı tərəfə də Azərbaycan ordusunun nə gücə malik olduğunu göstərdi. Bu müharibə eyni zamanda dünya ictimaiyyətinə də bir mesaj oldu ki, Azərbaycan torpaqlarının işğal ilə bənzəməyəcək. Bütün bunların hamısını biz Cocuq Mərcanlıda olduğumuz zaman bir daha düşündük. Cocuq Mərcanlının əhəmiyyəti kifayət qədər böyükdür. Çünki burada olduğumuz zaman əmin oluruq ki, digər torpaqlarımız da işğaldan azad ediləcək. Bu bir məsələdir. Bu, böyük köçün bir başlanğıcıdır. Cocuq Mərcanlıya çəkilmiş yol boyu səliqə ilə tikilmiş evləri, orada yaşayan insanları görüb, uşaqların heyətdə oynamağının bir daha şahidi olursan. Beləliklə də anlayırsan ki, bura vətənin sonu deyil, elə vətənin bəlkə də mərkəzidir. Hələ çox-çox uzaqlarda bu sayaq boş qalmış yerlər var. Erməni tapdağından bərkimiş, cadar-cadar olmuş yerlər özünün əsl sahiblərini gözləyir. Əminəm ki, bu kimi təəssüratlar Cocuq Mərcanlıda olan hər bir insanın içərisindən keçir".

"Cocuq Mərcanlı vətənin sonu deyil, bəlkə də mərkəzidir"

Əflatun Amaşov və Elçin Mirzəbəyli cəbhə bölgəsinə səfər təəssüratlarından danışdı

Əflatun Amaşov və Elçin Mirzəbəyli cəbhə bölgəsinə səfər təəssüratlarından danışdı

Əflatun Amaşov və Elçin Mirzəbəyli cəbhə bölgəsinə səfər təəssüratlarından danışdı

Əflatun Amaşov və Elçin Mirzəbəyli cəbhə bölgəsinə səfər təəssüratlarından danışdı

Əflatun Amaşov və Elçin Mirzəbəyli cəbhə bölgəsinə səfər təəssüratlarından danışdı

Əli RAİS

Müxalifət Lütfi Zadənin dəfninə niyə gəlmədi?

Demokratik düşərgə təmsilçiləri yaranmış duruma görə iqtidarı suçlayır

Ötən həftə dünya şöhrətli azərbaycanlı alim, professor Lütfi Zadənin dəfn mərasimi keçirildi. Tədbir Azərbaycan hökuməti tərəfindən yüksək səviyyədə təşkil edildi. Maraqlıdır, bəs Azərbaycan müxalifəti Lütfi Zadənin dəfn mərasimində niyə iştirak etmədi?

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə həmin vaxt Bakıda olmadığından mərasimdə iştirak edə bilmədiyini bildirdi: "Əgər Bakıda olsaydım, yaqın ki, iştirak edərdim".

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının (VHP) sədri, xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı isə tədbirdə iştirak etdiyini vurğuladı: "Doğrudur, məzarlığa qədər getməsəm də, amma vida mərasimində iştirak etdim. Mən orada akademiyanın qarşısında çox adamları gördüm, hansı ki, onlar könüllü gəlmişdilər. Hətta akademiyanın qarşısında xeyli dayanıb tanınmış ziyalı və alim dostlarımla da görüşdüm. Kifayət qədər çox-

İqbal Ağazadə

Əli Əliyev

Tural Abbashi

lu ziyalı təbəqənin nümayəndələri iştirak edirdi.

Cəmiyyətdə, xüsusən də iqtidar nümayəndələri arasında müxalifətə bir yad baxış var. Halbuki onların da bu millətin, dövlətin taleyi üçün xidməti var. Bəzən bunlar nəzərə alınmır. Bəziləri heç müxalifətçilik etmədən Azərbaycanın taleyini düşünür, illər uzununu ya yaradıcılıqla məşğuldur, ədəbi taleyi var və yaxud siyasəti var, biz sözlə, hərə öz işi ilə məşğuldur. Artıq

iqtidar və müxalifət münasibətlərinin normal bir məcraya düşməsinin vaxtı gəlib çatıb. Burda düşmənçilik olmaz. Erməni iqtidar və müxalifət nümayəndələri bir yerdə görüşlər təşkil edir, xaricdə görüşürlər, bir-biri ilə hətta əməkdaşlıq edir, bir-biri ilə daimi dialoqdadırlar. Amma Azərbaycanda iqtidarla müxalifət sanki ayrı-ayrı planetdə yaşayır. Hətta onları xeyir-şər işinə çağıranda soruşurlar ki, "müxalifətdən kim olacaq, filankəs

olsa, mən olmayacam". Halbuki onların bəziləri bir-biriləri ilə qohumdur. Bir milləti bu cür xırda siyasi oyunbazlıqlarla bölmək olmaz. İşin ikinci tərəfinə gəldikdə isə, görünür ki, müxalifətin özünün də bu cür tədbirlərə qoşulmaq üçün içində bir yanğısı, həvəsi qalmayıb. Bəlkə də yorulublar. Sanki cəmiyyətdən qaçırlar, yaxud bir polis işçisinin, xırda məmurun və ya qapıda dayanan bir kimsənin bir qədər kobud rəftarı ilə üzleşmə-

mək üçün öz abirlərini qoruyurlar".

Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyasının (KXCP) sədri Mirzəməmməd Mirelioğlu isə sualımıza bu cür cavab verdi: "Maraqlı olan müxalifətin o mərasimdə iştirak etməməsi deyil, sizin məsələyə münasibətinizdir. Sanki siz Azərbaycanda yaşamırsınız. Rəsmi şəkildə təşkil olunan dövlət tədbirlərində əgər ölkə rəhbərliyi iştirak edirsə, nəinki müxalifətin, müxalif düşüncəyə malik olan insanların o tərəfə baxmağına belə icazə verilmir, orada heç quş uça bilməz. Mən bunu öz təcrübəmdən deyirəm. Dediklərimi olduğu kimi qeyd etsəniz, məsələ bəlli olar. Allah Lütfi Zadəyə rəhmət eləsin".

Vətəndaş və İnkişaf Partiyasının (VIP) sədri Əli Əliyev isə qeyd etdi ki, dövlət səviyyəsində təşkil olunan tədbirlər adətən protokol qaydada yerinə yetirildiyindən yalnız dövlətə getmək mümkün olur: "Hesab etmirəm ki, Azərbaycan müxalifəti Lütfi Zadənin dəfərinə bilmir və yaxud ona yüksək qiymət vermir. Daim onunla fəxr etməli olduğumuzu bildirmişik. Biz onu dərk edirik və anlayırıq. İnanmıram ki, gələcəkdə onun qəbrini ziyarət etməyək və yaxud onun elm üçün gördüklərini aşağı dəyərləndirək. Sadəcə, hakimiyyət bu cür məsələləri monopoliyaya alır və protokolda müxalifətə yer olmur. Lütfi Zadənin dəfnini təbii ki, dövlət səviyyəli tədbir kimi keçirildi, protokolda da müxalifət nəzərdə tutulmamışdı. Amma bu bizə bəraət deyil, hesab edirəm ki, bu bi-

zim çatışmazlığımızdır. Və dövlət protokolunda adımızın olub-olmamasına baxmayaraq, biz o tədbirdə iştirak etməli, ona layiq olan hörməti nümayiş etdirməliyik".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı tədbirdə iştirak etməməsinin səbəbini bu cür açıqladı: "Biz Lütfi Zadəni dünya elminə önəmli töhfələr vermiş dəyərli elm adamı kimi dəyərləndiririk və hörmət edirik. Belə bir alimin əslən bizim məmləkətdən olması da qürurverici haldır. Məqəmdən istifadə edib onun yaxınlarına və sevdələrinə AĞ Partiya adından başsağlığı verirəm. Dəfn mərasimində iştirak etməyə isə, burada məsələ nisbətən fərqlidir. Bildiyiniz kimi, bu mərasimin təşkilatçısı Azərbaycan hökuməti idi. Mən sənə iştirak etməyə belə də heç bir dəvət olmadan da orada iştirak edə bilərdim. Ancaq partiya olaraq Azərbaycan siyasi səhnəsinin subyekti kimi iştirakımız üçün rəsmi dəvət olmalı idi. Çünki belə tədbirlər protokola əsasən təşkil olunur və keçirilir. Təəssüf ki, Azərbaycan hakimiyyəti hələ də dövlət və dövlətçilik anlayışlarını tam mənimsəməyib. Hələ də bu məsələlərə cılız hakimiyyət maraqlarından baxırlar. Şəxsən biz AĞ Partiya olaraq dünya şöhrətli alimin dəfn mərasimində Azərbaycan müxaliflərinin iştirak etməməsinə iqtidarın ayıbı və cılızlığı hesab edirik. Artıq böyük olmaq, böyük düşünmək və hər şeydən öncə Azərbaycanın maraqlarını qorumaq zamanı olduğunu anlamalıdırlar".

Xalidə GƏRAY

Paradoks: ermənilər hər cür separatizmə haqq verir, biz hamısına qarşıyıq

Xəlid KAZIMLI

Ermənilərin bir xəstəliyi var, dünyanın harasında, hansısa ölkənin bir vilayətində, mahalında separatizm hərəkatı başlayırsa, mütləq ona dəstək verirlər.

İstər Şərqi Timor olsun, istər Kürdüstan, istər Sudan, istər Kataloniya, lap sabah Kanadadakı Kvebek əyaləti, fərqi yoxdur, hansısa bölgə metropoliyadan ayrılıb müstəqil dövlət yaratmaq istəyirsə, ermənilər dərhal ona qahmar çıxırlar.

Bizim uzaqgörən təhlilçilər, vətənpərvər politoloqlar, dərin düşünən siyasətçilər, bilgili ictimai-siyasi fəallar isə əksinə, mütləq müstəqil dövlət qurmaq istəyən bölgənin əleyhinə olurlar.

Ermənilərin separatçılara qahmar çıxmalarının öz motivi var, bizim separatizmə qarşı olmağımızın isə öz səbəbi var.

Ermənilərin motivi ilə bizim səbəbimiz eynidir: Qarabağ məsələsi.

Məhz Qarabağdakı erməni separatizmi vadar edir ki, bizimkilər hər növ separatizmə, hansısa bölgənin müstəqil dövlət qurmaq niyyətinə qarşı olsun.

Ermənilər isə başqa bölgələrin müstəqil dövlət qurmaq ideyasının gerçəkləşməsinə öz separatçı fəaliyyətləri üçün presedent, parlaq nümunə hesab edirlər.

Yoxsa ermənilər kimi daima korporativ, merkantil maraqlarını güdən qövümün dünyanın o başında hansısa bir bölgənin müstəqilliyi barədə düşünməz, ona etinasız yanaşardılar.

Elə Qarabağ məsələsi olmasa biz də Kataloniyanın müstəqilliyinə qarşı olmazdıq, hətta əksinə, "Barselona" futbol klubuna bəslədiyimiz kütləvi rəğbət üzündən Kataloniyanın müstəqillik qazanmasını istərdik.

Qarabağ məsələsi isə erməniləri və bizi hasarın müxtəlif tərəflərində durmağa və birnənalı mövqə tutmağa sövq edir.

Ancaq məsələ bu qədər bəsit deyil ki, hasarın əks tərəflərində duran ermənilər və biz dərhal haqlı durumda, mövqedə olaq.

Bu xüsusda ermənilərin canfəşanlılığı əbəsdir, separatizm yoluna baş vurmuş və suverenitet üçün bütün yollara əl atan, hər vasitəni məqbul sayan bölgələrin heç də hamısı haqlı deyil.

Eyni zamanda bizdə də yanlış stereotip var. Müstəqillik sevdasına düşən və separatçılıq hərəkatına başlayan hər bölgə heç də həmişə haqsız olmur.

Ermənilər milli müqəddəratlarını həll etmək istəyən milli azlıqların, bölgələrin "haqq işi" nə dəstək verərkən, bunu "DQR"-in tanınması üçün presedent hesab etsələr də, məsələ başqa cürdür.

Başqa xalqların öz müqəddəratlarını həll etməsi Qarabağ ermənilərini haqlı etmir. Çünki ermənilər öz müqəddəratlarını bir dəfə həll edib, Ermənistan dövlətini qurublar. Onların qondarma "DQR"-i müstəqil dövlət kimi tanıdırmaq istəməsi "müqəddərat həll etmə" qrafasına girmir.

Ona qalsa, dünyanın harasında ermənilər kompakt yaşayırsa (Cavaxetiya, Stavropol, Kaliforniya və s.), orada "öz müqəddəratlarını həll etmək" istəyə bilərlər.

Bu baxımdan Qarabağ separatizmi ilə digər ölkələrdəki separatizm hərəkatlarını eyniləşdirmək olmaz.

Məsələn, Çində koron-koron yanmaqda olan bir Uyğurstan separatizmi var. Bu xalq dünyanın ən böyük xalqlarından biridir, sayları 300 milyondan çoxdur, amma milyard yarımlıq Çinin içində etnik azlıq sayılır və vaxtaşırı əzilir, repressiyaya məruz qalır. Çin dövləti elə bir əzici, neqativ milli siyasət yeridir ki, uyğurların müstəqil dövlət qurmaq haqqı yaranır.

Kataloniyanı götürək. Bu bölgənin xalqı artıq uzun illərdir ki, İspaniya ilə bir dövlətdə yaşamaq istəmir, öz əzəli torpaqlarında müstəqil dövlət qurmaq istəyir.

Katalonların sayı Avropada mövcud olan bir çox dövlətləri əhalisindən çoxdur. Hələ bu qitədə xeyli cırdan dövlət də var. Necə olur ki, Lüksemburq, Andorra, San-Marino, Vatikan, Monako, Lixtenşteyn, Malta, Cəbəllütariq və s. ölkələr, bizim Sulutəpə, Hacıqabul boyda olan əyalətlər müstəqil dövlət ola bilər, amma katalonların belə bir haqqı yoxdur?

Bu mahalda yaşayan insanların hazırkı durumu göstərir ki, katalonların müstəqil dövlət qurmaq üçün haqqı, üstəlik, potensialları və əzmləri var.

Ona görə də biz gərək dünyanın harasında baş qaldıran separatizm dalğasına qiymət verərkən, ikili standartda suçlanacağımızdan qorxmayaq, müstəqilliyi haqq edən xalqların qarşısında olmayaq.

Cin ayrı, şeytan ayrı. Biz dünyaya ermənilərin Qarabağ avartürasının "müqəddərat həll etmə" ideyası yox, torpaq anneksiya etmə hadisəsi olduğunu başa salmalıyıq. Zətən, bunun məhz elə olduğunu hər kəs başa düşür. Elə "DQR"-in indiyədək müstəqil dövlət kimi tanınmamasının kökündə də bu durur.

Faktiki, heç bir dövlət müstəqilliyi olmayan Ermənistanın rəsmilərinin ara-sıra müstəqil xarici siyasətdən danışması güllü doğurmaya bilməz. Öz xarici sərhədlərini belə özü qoruya bilməyən təcavüzkar ölkənin, üstəlik, Azərbaycanı vaxtaşırı hədələməsinin arxasında da sözsüz ki, Rusiya faktoru dayanır - "Arxalı köpək..." məsələsi.

Necə ki, bir ara Rusiyanın verdiyi bir batareyə "İsgəndər" taktiki raket kompleksləri ilə başımızı xarab eləməyə çalışırdılar. Ancaq az sonra bəlli oldu ki, əslində Moskva bu sistemi, sadəcə, Azərbaycana silah satışının qarşılığında narazı erməniləri sakitləşdirmək üçün verib. O da bəlli oldu ki, "İsgəndər"lərin düyməsi heç də İrəvanın yox, Kremlin əlində olacaq - sonadək, müharibə olsa belə.

Bunun ardınca Azərbaycanın İsraildən "Demir gümbəz" raketdən müdafiə sistemləri alması və müdafiə naziri Zakir Həsənovun son İsrail səfəri çərçivəsində həmin sistemlərin neft-qat kəmərlərini də effektiv qoruma çetiri altına alacağı barədə yayılan xəbərlər İrəvanı daha da pəjmürdə elədi.

*****

Bu, həm də o anlama gəlirdi ki, Ermənistan hətta Rusiya hesabına da Azərbaycanla hərbi balans nail olmaq iqtidarında deyil. Həm də o səbəbə ki, İrəvanın bundan ötrü yetərli maliyyə-iqtisadi resursu yoxdur. Ayrı sözlə, Moskvanın izni olsa belə, düşmən ölkə üçüncü ölkədən müasir silah-sursat və yeni döyüş sistemləri almaq iqtidarında deyil.

Erməni müdafiə naziri Vigen Sərkisyanın dünən İrəvanda jurnalistlərə verdiyi açıqlamalar buna bir daha əminlik yaradı. Hərçənd, nazir bəzi özündənrazı və mifik bəyanatlar da səsləndirib. Məsələn, musavat.com-un panorama.am erməni qaynağına istinadən verdiyi məlumat görə, V.Sərkisyan Çin səfəri zamanı bu ölkədən silah alınması ilə bağlı danışıqların fiasko olduğunu etiraf edib. Amma bu fiaskonu bir növ "kompensasiya" eləmək üçün iddia edib ki, guya Ermənistan silahlı qüvvələrində yerli istehsalı silahlardan istifadə edilir. Hətta bir az da qabağa gedərək, ənənəvi erməni gopu stilində bəyan edib ki, guya həmin yerli silahların silah bazarında analoqu yoxdur.

Düşmənin növbəti blefi:

Sərkisyanın "stəkanda fırtınası" -

"analoqsuz silah" ı var?

Vaxtaşırı Azərbaycanı çirkli atom bombası ilə hədələyən Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyi müharibə riskinə görə ölkədən qaçan əhalini sakitləşdirməyin yeni "yolunu" tapıb, amma...; **rusiyalı hərbi ekspert: "İrəvan Moskvanı şantaj edir"**

Ancaq təbii ki, o, ad çəkəməyib, söhbətin hansı "analoqsuz silah"lardan getdiyini bildirməyib. Yalnız bunu əlavə edib: **"Bizim əsas məqsədimiz - öz hərbi sənayemizi iqtisadiyyatımızın lokomotivlərindən birinə çevirməkdir. Hərbi-sənaye kompleksinin inkişafı - 2017-ci ilin mühüm istiqamətlərindən biridir. Ümid edirəm ki, bu yöndə tədqiqatlar bizə dünya bazarında təkə silah idxal edən yox, yüksək texnologiyalar əsasında hazırlanmış silahlar ixrac edən ölkə kimi marağı artıracaq"**.

Görəsən, bu yerdə Sərkisyan "bəs buna nə ilə, hansı iqtisadiyyatla və resurslarla nail olacağıq" məntiqli sualını ünvanlayan erməni jurnalisti olubmu? Deyə bilərik ki, Ermənistan Rusiyadan asılı qaldıqca, Azərbaycan torpaqlarının işğalına görə Azərbaycan və Türkiyə tərəfdən blokada rejimində saxlandıqca, onun iqtisadi-maliyyə göstəriciləri heç patron istehsalı üçün də yetərli olmayacaq, o ki ola "analoqsuz silahlar" buraxmağa.

Bunu dolayısı ilə müdafiə naziri Sərkisyanın özü də elə həmin mətbuat konfransında etiraf edib - yeni özü-özünü faktiki, təkzib edib. Buyurun bu da fakt: nazir bildirib ki, Rusiya ilə ötən ilin fevralında əldə olunmuş müqavilə çərçivəsində 200 milyon dollarlıq kredit müqabilində bu ölkədən silah-sursatın alınması prosesi ilin sonuna kimi yekunlaşacaq. Söhbət reaktiv yayılım atəşli "Smerç", "İqla C" və bəzi digər sistemlərdən gedir.

"İlin sonunda proses bitəcək. Hazırda ən aktiv mərhələdəyik". Bunu da dünən "stəkanda fırtına" yaratmağa çalışan müdafiə naziri Vigen Sərkisyan deyib.

İndi özünüz fikirləşin, ağası Rusiyadan iki ildir 200 milyon dollarlıq kredit dilənib həmin kreditə silah-sursatın alınması prosesinin hələ bu ilin sonuna yekunlaşmasına ümid bəsləyən, iqtisadiyyatı sovetdən qalma "rüşeym" vəziyyətindən çıxıb bilməyən, əhalisi kütləvi şəkildə xaricə köç edən bir ölkə necə və

hansı yolla analoqsuz silahlar istehsal edə bilər?

O ki qaldı Çindən silah alınmasına dair danışıqların fiasko olmasına, bu xüsusda rusiyalı tanınmış hərbi ekspert Aleksandr Xramçixinin RİA-Novosti-yə şərhli diqqət çəkir. Musavat.com-un məlumatına görə, Xramçixin deyib: **"Ermənistan bu yolla (Çinlə - A.X.) Moskvanı şantaj edir ki, Rusiyadan daha ucuz silahlar alsın. İrəvanın Çindən silah alması ehtimalı yoxdur. Belə bir şey o vaxt mümkün ola bilərdi ki, Pekin İrəvana Moskvadan daha ucuz silahlar təklif edəsin"**.

Lakin hər şey qırağa, Moskva buna izn verərmə? Üstəlik, o, Ermənistana silahları Azərbaycandan fərqli olaraq onsuz da ən ucuz qiymətə - özünün daxili bazar qiymətinə satırsa.

*****

Nə əlavə eləmək qalır? Əlbəttə, bir də o ki, vaxtaşırı Ermənistandan Azərbaycan çirkli atom bombası ilə də hədələnilir. Yeni yenə "stəkanda fırtına" məsələsi...

□ Analitik xidmət

"Məgər onlar milyonları "yeyəndə" bizə müraciət etmişdilər?"

Hüquq müdafiəçiləri Cahangir Hacıyevin aclıq aksiyasından danışdı; **Novella Cəfəroğlu:**
"Onunla bağlı heç bir yerə müraciət etməyəcəyik"

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycan Beynəlxalq Bankının (ABB) hazırda həbsdə olan sabiq sədri Cahangir Hacıyev "kars" a salınıb. Mətbuata məlumatı isə vəkili Fəxrəddin Mehdiyev verib.

Sabiq bankir 7 sutkalıq "kars" a salınıb. Cahangir Hacıyevin aclıq aksiyasına başladığı da bildirilir.

C.Hacıyevin aclıq aksiyasına başlamasına hüquq müdafiəçiləri də birmənalı yanaşmayıb.

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, məhbus lap quldur da olsa, onun istəyini yerinə yetirmək lazımdır: "Bu adam neçə vaxtdır ki, bir neçə nəfərin məhkəməyə gətirilməsini tələb edir. O adamları isə məhkəməyə gətirmirlər, ona görə də bu aclıq aksiyasına başlayıb. Bununla demək istəyir ki, mən bu cinayəti tələb etməmişəm. Mən iddia etmərəm ki, həqiqətən Cahangir

Hacıyevin dediyi adamlar onunla əlbir olublar. Ancaq o adamları məhkəməyə çağırırsınız və istintaq sübut etsin ki, onların günahı var, ya yox. Ona görə Cahangir Hacıyev aclıq aksiyasına başlayıb. Haqq-ədalət quldura da verilməlidir. Ona görə də biz Cahangir Hacıyevin tələbinin yerinə yetirilməsini tələfdarıyıq. Ancaq biz onunla bağlı heç bir yerə müraciət etməyəcəyik. Məgər onlar milyonları "yeyəndə" bizə müraciət etmişdilər? Biz, sadəcə olaraq, hüquq müdafiəçisi olaraq sözüümüzü deyirik ki, cinayətkar olsa da onun tələbləri yerinə yetirilməlidir".

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı isə "Yeni Müsava-

vat" a açıqlamasında C.Hacıyevin qanunsuz tələblə aclıq aksiyasına başladığını düşünür: "Yəqin elə tələbləri var ki, onun həyata keçirilməsi üçün aclıq aksiyası keçirməyə məcbur olub. Lakin bu həm günahdır, həm də canına qəsd etmək deməkdir. Lakin pentensiar sistemdə bu halda məhkumun zorla yedizdirilməsi də baş verə bilər. İstənilən halda, onun aclıqdan pis vəziyyətə düşməsinə imkan verilməyəcək. Həsab edirəm ki, onun bu addımı atmasının səbəbinə aidiyyəti qurumlar tərəfindən baxılmalı və müəyyən yumşaldıcı tədbirlər görülməlidir. Çünki insan hər şeydən ötrü canına qəsd etmərəm. Cahangir Hacıyev savadlı və öz hüququnu bilən adamdır, o, qanunsuz tələblə aclıq aksiyasına başlamaz. Ola bilər ki, ona qarşı hansısa

ədələtsizlik olub və bunun üçün canına qəsd edir.

Onun tələb etdiyi şəxslər isə məhkəmə prosesinə cəlb olunmalıdır, bu haqlı tələbdir. Hakiminə marağı var ki, bu insanları məhkəməyə çağırırsınız. Bu, hakimlər haqqında qanunun tələblərinə də ziddir və iş gələcəkdə Avropa Məhkəməsinə getsə, bu amil nəzərə alınacaq. Hacıyevin tələbi asan həll olunacaq bir məsələdir. Sadəcə, görünür, burada maraqlar toqquşması var. Bunun üçün insanın canına qəsd etməsinə yol vermək olmaz".

Hüquq müdafiəçisi Əli-məmməd Nuriyev isə vurğuladı ki, istənilən məhkum öz hərəkətlərində qanunauyğun şəkildə fikrini ifadə edə bilər, o cümlədən aclıq keçirmək də məhkumun hüququdur: "Əgər

onun səhhəti ilə bağlı bir problem yaranacaqsa, onun zorla yedizdirilməsi baş verə bilər, bu da qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada müəyyən edilib. Beynəlxalq hüquq normalarında da qəbul edilən bir haldır. O ki qaldı etirazın səbəblərinə, bununla bağlı cəzaçəkmə müəssisəsinin rəhbərliyinə, o cümlədən Ədliyyə Nazirliyinə müraciət edə bilər. Həmin məsələ ilə bağlı araşdırma aparılacaq, onun nə dərəcədə haqlı olub-olmaması məsələsi üzə çıxacaq. Çox zaman bizim məhkumlar aclıq aksiyasından siyasi məqsədlər üçün istifadə edirlər. Bəzi hallarda isə şantaj xarakterli daşıyır, məhbuslar özlərinin qanunsuz tələblərinə nail olmaq üçün aksiya edirlər. Müvafiq qurumlar bu cinayət işinə başlayıblar, istintaq aparılıb, bəzilərinə məhkəmə qaydasında baxılıb, bəzilərinə də proses davam etməkdədir. C.Hacıyevin arzusu ilə insanların cinayət işinə cəlb etmək də olmur. Bəzən "cəhənnəmə gədən özünə yoldaş axtarması" məsələsi də olur. Bu aclıq aksiyasının motivləri mənə bəlli deyil. Hər halda, onun qaldırdığı məsələlərə baxılacaq və qanunamüvafiq tədbir görülməlidir".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

yə qarşı irəli sürülmüş maddəyə görə, o, 3 ildən 7 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum edilə bilər.

Vəkil Əsəbəli Mustafayev "Yeni Müsavat" a bildirib ki, bu əmələ görə qarşı tərəfin şikayətini geri götürməsi heç bir fayda vermir:

"Bu ittiham ictimaidir. Ona görə də burada şikayətin olmaması yalnız yüngülləşdirici hal kimi sayıla bilər. Bu isə şəxsin məsuliyyətdən azad olunmasına kifayət etmir. Yüngülləşdirici hal belədir ki, maddə üzrə nəzərdə tutulan maksimumdan 1-2 il az iş verirlər. Hüquqi imkan var ki, sanksiyada göstərilənlərdən də aşağı hədd verilsin. Məsələn, belə olarsa, aşağısı 3 ildir, 2 il verilir. Ümumilikdə isə bu maddə ilə işə xitam verilməsi, bəraət verilməsi və ya məsuliyyətdən tam olaraq yayınmasına qanun icazə vermir. Cəza mütləq hansısa səviyyədə qalmalıdır".

□ **Əli RAİS**

İcra hakimiyyətində söz azadlığı haqda

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Yayda YAP rəhbərlərindən Səyavuş Novruzov qəzetimizə interviusündə bildirmişdi ki, Bakıda fəaliyyət göstərən bəzi xarici ölkə səfirliklərinin işçiləri arasında ermənilər də vardır. Məhz onlar burada pis işlər törətməyə çalışırlar. Ancaq bugünlərdə 3-4 Ermənistan vətəndaşı - oranın deputatxanasının üzvü Bakıda qonaq oldu, yanılmırsa, "Avronest" təşkilatının xətti ilə gəlmişdilər. Yaxşı yedilər-ıçdılar, erməni kilsəsində şəkil çəkirdilər, gözdilər, çıxıb getdilər. Axırını təxminən yazıram. Bəlkə heç getməyiblər, bu saat mərkəzi küçələrdə turistlərə qarışmış kef çökürlər. Niyə də getsinlər? Aramızda nə problem var ki?

Çoxdandır bu ölkə elə azərbaycanlılara problem yadır. Başqa hara istəsən qulluq edə bilərsən. Lap istəsən şeytanın vəkili işlə. Adamlara vəkillik etmək fikrinə düşsən, səni Vəkillər Kollegiyasından qovurlar. Hərçənd, o kollegiyanın əbədi, daimi və dönməz sədri Azər müəllimi keçən həftə nədənsə işdən atdılar. Guya səhhəti daha işləməyə imkan vermirmiş. Ay hay... Sən dedin, biz də inandıq. Lap istəyirsən poliklinikadan arayıb gətir. Boş söhbətdir. Bizdə heç kim səhhətinə görə işdən çıxırmır. Bəzən kreslodan ölsən belə işdə qalmaq mümkündür. Ta ki iy qonşu kabinetdəkiləri narahat eləyənəcən. O da niyə söhbətdir, çünki bizim istəbləşmə (qoy oxucular desin nə savadlı yazarmız vardır) meyit iyinə öyrənəcəlidir. İndiki uşaqlar bilməz, SSRİ adlı axmaq dövlətin axır-uxurlarında rəhbərlikdə deqradasiya geridönməz şəkil almışdı və xəstə qocaları başçı qoyurdular. Onlar isə tez-tez ölürdülər. 1984-85-ci illərdə SSRİ-yə başçılıq edən Konstantin Çernenko öləndə belə siyasi lətifə qoşmuşdular: "Biri zəng vurur Siyasi Büroya, deyir SSRİ-nin başçısı olmaq istəyirəm. Bürodakılar əsəbləşirlər, deyirlər sən xəstəsən? Adam cavab verir ki, bəli, həm xəstəyəm, həm də qocayam". Sözləşmə, iki il qabaq Azərbaycan məmurlarının orta yaşını ölçmüşdülər, 58 yaş olmuşdu. İndi yəqin 60-dan çox olar. Faktiki təqaüdcülərin idarəçiliyi altında yaşayırdıq. O üzəndən yaşlı insanlarımız yaxşı təqaüd alırlar. Mənim nənəm hər yay təttilini Antalyada keçirdir (yazının əfir variantı üçün bu məqamda arxa fonda "Nənəm oy" mahnısı verilsə yaxşı olar).

Qayıdaq problem məsələsinə (açığı, yazının bu məqamında amerikalı pensiyaçının Las Veqasda törətdiyi dəhşətli qırğının xəbəri gəldi və mən öz pensiyaçılarımıza şükür elədim. Allah onların canını sağ ələsin, iqtidarlı-müxalifətli, məmurlu-zəhmətkeşli hamısı yaxşı adamlardır). Keçən həftə həm də Azərbaycanda Kürdüstan dövləti yaradılmasına açıq səs verən insanlarımızla yadda qaldı. Bu elə məsələdir ki, Türkiyə rəhbərliyi, Azərbaycan XİN əksinə bəyanatlar verib, az qala bütün dünya səmimi, ya qeyri-səmimi bu müstəqillik prosesinin əleyhinə çıxıblar. Ancaq bizdə icra hakimiyyətində çalışan adam dəstəyini bildirdi. Özü də dedi, əcəb eləmişəm, bizdə söz azadlığıdır.

Əlbəttə. Söz azadlığıdır, demokratiyadır, nədirsə ondadır. Sadəcə, nəse bu azadlıq Kürdüstanın müstəqilliyi tipli hadisələrə səs verəndə qorunur, başqa hallarda adamın başına dəyənəklə döyürlər. İşdən çıxarırlar. Bəzən ürəkləri bununla soyumur, tutub zindana salırlar. Ölkədən qovurlar.

Hərçənd, bu işdə də gərəkdir zamanın nəbzini tutasan. Elə an gələ bilər nəinki Kürdüstanın, lap Kataloniyanın müstəqilliyini tanımaq üzündən də adamı repressiya edərlər. Tipik örnəyi Fətullah müəllimin əhvalatı. Vaxt var idi iqtidarımız bu Güllənə gülmür, nurçular ağılayanda ağılayırdı. Bir gün isə nurçular Türkiyədə düşmən sayıldılar, avtomatik bizdə xeyli adamı bu maddə ilə işdən qovdular. Dünənə qədər nurçuların Hökumət Evinin dalındakı kitab dükanında ən birinci sırada satılan dini məcmuələri bir anda qanunsuz dini ədəbiyyat elan olundu.

İndi görək Bərzani haçan "fıs" çıxır. Ancaq intuisiya deyir ki, bu başqa xanəndədir. Burda az qala bizim konstitusiyaya pis kitab elan edilə bilər, nəinki...

Hacı Qalibin oğlunu hansı cəza gözləyir?

Sabiq deputatın oğluna ittiham olunduğu cinayət əməlinə görə maksimum cəza 7 ildir

Milli Məclisin sabiq deputatı, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Hacı Allahşükür Paşazadənin qudası Qalib Salahzadənin oğlu Əli-hüseyn Salahzadə artıq 2 həftədir ki, həbsdədir. O, "Azər-su" ASC-nin əməkdaşını döyməkdə təqsirli bilinir. Əli-hüseyn Salahzadə sentyabrın 13-də Nəsimi Rayon Məhkəməsi tərəfindən həbs edilərək, Kürdəxanı həbsxanasına göndərilib. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 315.2 maddəsi (Hakimiyyət nümayəndəsinə qarşı müqavimət göstərmə və ya zor tətbiq etmə) ilə cinayət işi açılıb.

Hacı Qalib oğlunun həbsi ilə bağlı mətbuata açıqlamasında bunu "qondarma qərar" adlandırsa da, faktiki olaraq, artıq Əli-hüseyn Salahzadə sentyabrın 18-dən dəmir

barmaqlıqlar arxasındadır. Sentyabrın 27-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsində sabiq deputatın oğlu barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbiri ilə bağlı məhkəmə qərarından apelyasiya şikayətinə baxılıb. Lakin Hakim İlqar Murqzovun sədrlik etdiyi ic-

lasda şikayət təmin edilməyib. Eyni zamanda onu da qeyd edək ki, Əli-hüseyn Salahzadənin vəkili mətbuata açıqlamasında bildirmişdi ki, zərərçəkmiş Elbəy Mirzəyev şikayət ərizəsini geri götürüb.

Hazırda isə Ə. Salahzadə-

Biz və övladlarımız...

Hüseynbala SƏLİMOV

Sözlər də ümumi dövriyyəyə buraxılında sanki məzmunca kiçilir. Amma mübaligəsiz demək olar ki, ötən həftə Bakı əsl dahilərdən biri ilə - riyaziyyatçı Lütfi Zadə ilə vidalaşdı.

Ağıma gələn ilk fikir bu oldu ki, ABŞ-da yaşayıb-yaradan alimin Bakıda son mənzilə yola salınması həm də okeanın ayırdığı iki dövlətin və mədəniyyətlərin yaxınlaşması üçün zəmindir, çünki bu hadisə "bəşəri dəyərlər" deyilən anlayışın da məzmunuz olmadığına daha bir sübutu idi...

Onun haqqında ilk dəfə ötən əsrin 80-ci illərinin lap əvvəllərində eşitmişdim. Deyirdilər ki, Amerikada Lütfi Zadə adlı güclü azərbaycanlı riyaziyyatçı çalışır.

Amma doğrusu, nəzəriyyələri ilə heç vaxt ciddi maraqlanmamışam, hərçənd, aldığım təhsil bunu etməyə indi də imkan verir - güman edirəm ki, sanballı monoqrafiya olsa, uzağı birçə aya bu nəzəriyyələrin məğzini anlamağa gücüm çatır. Gəl ki, belə zərurət yoxdur.

Zadənin nəzəriyyələrindən ağız dolusu "danışanlara" gəlində, əksəriyyəti "çeynənməkdən" bayağılaşmış bir-iki şablonu üyüdüüb tökməklə məşğuldur. Bəli, ancaq "qara" və "ağ" olmur, "boz" rəng də var! Yalnız dost və düşmən, yalnız rəqib və tərəfdaş olmur, tərəddüd edənlər - müəyyənləşməmişlər və neytrallar da olur....

Fəqət, bu şablonları nə qədər "çeynəmək" olar? Üstəlik, belə primitiv "yozumlar" ciddi bir nəzəriyyənin, bəli, riyazi nəzəriyyənin əsl məğzini nə dərəcədə ifadə etmək gücündür?

Amma bunu da haradasa təbii qəbul etmək lazımdır, çünki "Nizami böyük şairdir" deyələrin sayı onu oxuyanların sayından min dəfələrlə, həqiqətən bilənlərin sayından isə bəlkə də on min dəfələrlə çoxdur. Təbii ki, Zadənin nəzəriyyələrini də peşəkar səviyyədə bilən insanlar var və bu adamların biliyi dediyim şablonlarla məhdudlaşdır.

Onu da deyim ki, Zadənin Azərbaycanda tanınmasında Rafiq Əliyev kimi alimlərin rolu az olmayıb. Səhv etmərsən, o da bir vaxt Xudu Məmmədovun yaxın çevrəsinə daxildir. X.Məmmədov isə təkçə alim deyildi, ictimai hadisə idi.

Onun çevrəsindən əsl elm və mədəniyyət xəbərləri, loru dildəcə desək, "çerez-çerez" gəlib hətta rayonlara da çatırdı...

Sözüm bunda da deyil. Dəfn mərasimindən bir detal diqqətimi çəkdi. Mərhumun qohumlarını tanıdığı teatr rejissorumuz C.Səlimova təmsil edirdi, oğulu isə gözə dəymirdi. Yəqinlik hasil etmək üçün bir daha bütün kanallarda xəbər proqramlarına baxdım ki, bəlkə bir qənaət hasil edə bildim, hərçənd, səhv etmərsən, əvvəlcədən də deyilmişdi ki, bəs, oğulu Bakıdakı mərasimə qatılmayacaq.

Ola bilsin, bu, sırf ailə məsələsidir və yəqin belədir və mənim onu xüsusi qabartmaq, müzakirə açmaq fikrim yoxdur. Sadəcə, yaxınlarda başqa bir məclisdə tez-tez Azərbaycandan kənarda olan bir azərbaycanlı gileyənirdi ki, təəssüf, biz assimilyasiyaya meyilli xalqıq və xaricdəki soydaşlarımızın bir hissənin övladları dilimizi bilmir, adətlərimizdən xəbərsizdir və yerli avropalı uşaqlardan demək olar, heç fərqlənmirlər...

Onu dinləyəndə Moskvadakı uzaq tələbəlik illəri düşdü yadıma. Bizim qrupda biri vardı, atası rus, anası isə erməni idi. İnanın, Allaha and olsun ki, əsl erməni onun yanında yalan idi, toya-bayrama getməli idi, çünki o vaxt "qafqazlı uşaqlar" deyilən anlayış da vardı və azərbaycanlılar, gürcülər, dağıstanlılar, hətta ermənilər bu anlayışa zahirən də olsa, sayğı göstərməyə çalışırdılar.

Amma bu yarırus, yarıerməni az qala, hər gün mənə "sübut etməyə" çalışırdı ki, guya, biz Qarabağ ermənilərini inkişaf etməyə qoymuruq, onları Qarabağdan sıxışdırırıq, ermənilər düşmənçilik edirlər!..

Doğrusu, o vaxt mənim "Qarabağ erməniləri" deyilən dırnaqarası "problem"dən heç təsəvvürüm yox idi. Ümumi şəkildə erməni-filan bilirdim, "Hayes? Türkes!" məsələsindən xəbərdardım, qocalardan erməni-müsəlman davaları haqda (onda belə deyirdilər!) nəse eşitmişdim, "Neftçi" ilə "Ararat"ın oyunlarını xüsusi maraqla izləyirdim, amma bütövlükdə mən də adi sovet genci idim. İndi bəziləri kimi durub desəm ki, uşaqlıqdan milli azadlıq mücadiləsi aparmışam, - əlbəttə, güllünlük olar. Hələ 80-ci illərin lap əvvəli idi, hətta "yenidənqurma" da başlamamışdı. Bizim də tələbə kimi işimiz dərslər, sonra da qızlar, diskotekalar və başqa əyləncələr idi. Amma o yarırus-yarıerməni genci...

Bunu niyə deyirəm? Nəsil yaddaşı olur, bir də milli yaddaş. Uşağa "Baban, atan, əmin-dayın filankəsidir" demək azdır, gerek, "Millətin, dinin, tarixin və mədəniyyətin budur, sən də onu yaşadıb övladlarına ötürməlisən" deyəsən.

Təəssüf, bu cəhət bizdə azca zəifdir, bəlkə də ona görə ki, böyük millətlərdə bir arxayınçılıq olur. Ermənilərdə bu amil güclüdür - erməni hər yerdə ilk növbədə ermənidir. Bunu azacıq paxıllıqla deyirəm...

Dünya şöhrətli alim, professor Lütfi Zadə sentyabrın 29-da vəsiyyətinə uyğun olaraq Azərbaycanda - I Fəxri Xiyabanda dəfn olundu. Dəfndən öncə mərhum alimlə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında vida mərasimi keçirildi. Mərasimdə ölkə prezidenti, yüksək çinli məmurular da iştirak etdilər. Mərasimdə çıxış edən alimlə birbaşa təmasda olan şəxslər bildirdilər ki, Lütfi Zadə Azərbaycanı çox sevirdi və onun əldə etdiyi uğurlar həm də Azərbaycanın adını dünyada müsbət mənada çəkilməsidir. Alimin dəfn mərasimi də izdihamlı oldu. Hər kəs azərbaycanlı alim Lütfi Zadənin gördüyü işlərdən danışdı, onun nəzəriyyələrinin dünya elminə verdiyi faydalardan bəhs etdilər.

Lütfi Zadəni azərbaycanlı saymayanlara sərt reaksiyalar

Dilavər Əzimli: "Azərbaycançılığı inkar edən, bu yalançı millətçilərdən hansıları Lütfi Zadə səviyyədə olsaydılar..."

Lakin sosial şəbəkələrdə bəzi şəxslər Lütfi Zadənin azərbaycanlı olmadığını iddia edib, səslənən fikirlərlə razılaşmadılar. Onlar Lütfi Zadənin uzun illər Amerikada yaşadığını və Azərbaycan üçün heç bir şey etmədiyini söylədilər. Bir qisim isə əsas gətirdi ki, Lütfi Zadənin anası yəhudi, atası isə tehranlı olduğu üçün azərbaycanlı saymaq olmaz.

Elə alimin ölümündən sonra "Şərq" qəzetinə açıqlamasında Xəzər Universitetinin rektoru, professor Hamlet İsxanlı da oxşar fikirlər səsləndirərək, Lütfi Zadədə millətçilik və dərin azərbaycançılıq hissənin olmadığını söyləmişdi.

Politoloq Mübariz Əhmədovlu "Yeni Müsavat"a bildirib ki, cəmiyyətimizdə xəstə millətçi, radikal təkçülərə meyilli adamlar var: "O cür adamları Azərbaycan xalqına yaramaz ünsür hesab edirəm.

Onlar bu gün əgər Lütfi Zadə haqqında danışarlarsa, sabah da başqa biri barəsində oxşar fikirlər səsləndirəcəklər. Lütfi Zadə dünyanın birinci onluğunda olan intellektidir. Bunu heç kim dana bilməz. Dünya tarixinə Lütfi Zadə kimi fayda verən azərbaycanlı, müsəlman çox az saydadır. İkincisi də həmin adamlar Albert Eynşteynin yaşadığı ölkəyə, məxsus olduğu millətə münasibətini bilirəlmə? Bir qədər dünya görüşlərini, savadlarını artırırlar. Lütfi Zadəyə ermənilər də hücum keçirlər. Onlar Azərbaycan dövlətini ələ salırlar ki, guya biz iranlı azərbaycanlı hesab edirik. Azərbaycanlı olmaq üçün nə etmək lazımdır? Bu adam əslən Ərdəbiləndir və orada, bir-iki gəlmə farsdan başqa digər millət yoxdur. Yerli camaatın hamısı azərbaycanlıdır. Biz, ümumiyyətlə, təəssüf ki, Cənubi Azərbaycanın da tarixini bilmirik. Təbriz və Ərdəbil elmin inkişafında, kitab çapı və digər bir çox məsələlərdə tarixən Bakıdan öndə olub. Əgər bu adam iranlı olsaydı, elə g-

dib farsla da evləne bilərdi. Lakin o, Azərbaycanda normal qaydada evləniş və sonradan burada inqilabi vəziyyət yarandığı üçün ölkəni tərk etmək məcburiyyətində qalıblar. Tehranda da atası onu amerikan məktəbinə qoyub. Lütfi Zadənin qeyrətidir ki, sovet dövründə o, Azərbaycana gələ bilib. Nə üçün bunu görmürlər? 1965-ci ildə Bakıya gəlib və məhəlləsinə baş çəkib. Azərbaycançılığı inkar edən, bu yalançı millətçilərdən hansıları Lütfi Zadə səviyyədə olsaydılar, onlar atalarını, analarını da danardılar, nəinki vətənlərini. Bu adamlara qarşı sərt danışmaq lazımdır. Onlar təkçə özlərini rüsvay etməzlər, əllərinə sosial şəbəkə düşüb, millətə də bəla abir edirlər. Yaxşı olar ki, savadlarını artırırlar. Lütfi Zadənin son addımı da bu oldu ki, hansı torpaqda doğulmuşdusa, orada da dəfn olundu. Azərbaycançılıqda, İslamda bundan böyük nə göstərici ola bilər? Bu adamın mahiyyəti, daxili azərbaycanlıdır. O qədər saqqal, biğ saxlayıb Allahın əməllərini baltalayanlar var ki,

Onlardan Lütfi Zadə İslama, Azərbaycana qat-qat yaxındır".

Tarixçi alim Dilavər Əzimli də "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Lütfi Zadə ilə bağlı əks fikir söyləyənlərə sərt cavab verdi: "Görünür ki, bu cür danışanların çox şeylərdən xəbəri yoxdur. Əvvəla, elmin deyil, alimin vətəni olur. Lütfi

əksəriyyətinin xanımı, anası başqa millətdəndir. Gör heç bunu ağızlarına gətirirlərmi? Bu cür söhbətlər ancaq bizimkilərdən çıxır. Ona görə də, hesab edirəm ki, bu adamların səviyyələri çox aşağıdır. Söhbət Azərbaycandan çıxmış bir elm adamının bəşəriyyətə xidmətindən gədir. Lütfi

Zadə Bakıda doğulub və daha sonra Azərbaycanın güneyinə köçüb. Tehran Azərbaycanın ən qədim şəhəri sayılır. Qacar Türk imperiyası zamanı çıxan xəritədə (1907-ci il) Tehran və Qum Azərbaycan şəhəri kimi qeyd olunur. Əslində həmin bədxahlara cavab vermək olar ki, sizin dediyiniz Tehran İran şəhəri deyil. Lütfi Zadə xaricdə yaşadığı dövrdə hər zaman özünü azərbaycanlı sayıb və bununla fəxr edib. Lütfi Zadənin anasının yəhudi, həyat yoldaşının isə rus qadını olmasının əhəmiyyəti yoxdur. Əsas olan insanın özünün nə hiss etməsidir. Alim, elm adamı bəşəriyyətə məxsusdur. Lütfi Zadə də elmi ilə bəşəriyyəti işıqlandırirdi. Lütfi Zadə Eynşteyndən güclü bir nəzəriyyə yaratdı. Zaman gələcək ki, ona çox yüksək qiymət verəcək. Bu bədxahlar belə məsələlərlə fəxr etməlidirlər. Bunlar isə istiqamətlənməli ki, Qarabağ torpaqlarını silahla alacaq. Hər hansı elm adamını gətirib bu səviyyəyə salmaq cahillikdən başqa bir şey deyil".

Zadə əgər Azərbaycanı bu qədər sevməsəydi, vəsiyyəti başqa cür olardı. İstəsəydilər, onu Amerikada, Londonda, İsraildə dəfn edərdilər. Həmin dövlətlər də böyük şəərəflə onun dəfnini təşkil edərdilər. Ancaq o, Azərbaycanı, vətəninə seçdi. Bu mənada o adamların etdiyi cəfəngiyyətdən başqa bir şey deyil".

Tarixçi bildirib ki, elm adamının siyasətə qarışması qəbul edilməzdir:

"Siyasət siyasətçilər aparırlar. Lütfi Zadənin Qarabağ haqqında nə isə söyləməyinin mənası varmı? Qarabağla bağlı siyasətçilər çox söz deyirlər. Əzbərləyiblər ki, Lütfi Zadə niyə Qarabağ haqqında söz deməyib. Qarabağ haqqında söz deməzlər, Qarabağı alırlar... Söz artıq bitib. Lütfi Zadə dedi-demədi, bunun faydası yoxdur. Deyilən sözləri artıq boş vermək lazımdır. Biz istiqamətlənməliyik ki, Qarabağ torpaqlarını silahla alacaq. Hər hansı elm adamını gətirib bu səviyyəyə salmaq cahillikdən başqa bir şey deyil".

Ötən həftəsonu Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının sədri Nikolay Patruşev Bakıda oldu. Səfərin detalları barədə tam məlumat verilməmişə də, Patruşevlə bərabər ölkəmizə gələn qonaqların içərisində Rusiya XİN-in, Kommunikasiya və Rabitə Nazirliyinin, Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin və Rusiya Prezident Administrasiyasının nümayəndələrinin olması diqqət çəkdi.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Patruşevlə görüşü zamanı ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərin siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik və digər sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini bildirdi, iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının genişləndiyini, idxal-ixrac əməliyyatlarının yaxşı inkişaf dinamikasına malik olduğunu vurğulayıb.

Təhlükəsizlik sahəsində Azərbaycanla Rusiya arasında ənənəvi sıx əməkdaşlığın mövcud olduğunu deyən prezident qeyd edib ki, dünyada və regionumuzda təhdidlərin artdığı bir dövrdə ölkələrimizin yaxın təmasda olmasının önemi artır və Nikolay Patruşevin ölkəmizə səfəri zamanı müzakirə edilən məsələlər bu baxımdan böyük əhəmiyyət daşıyır. N. Patruşev təhlükəsizlik sahəsində Rusiya ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdiyini vurğulayıb.

N. Patruşev Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevlə də görüşüb. Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının mətbuat xidmətinin məlumatına görə, görüşdə regional təhlükəsizlik, dini ekstremizm və terrorizmə qarşı mübarizənin qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, habelə beynəlxalq informasiya təhlükəsizliyi sahəsində ikitərəfli əməkdaşlıq məsələlərinə baxılıb.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli səfərlə bağlı geniş məlumatın verilməsinə təbii baxır: "Patruşevin Bakıya gəlişi və bu gəlişin Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Ankaraya səfəri ilə üst-üstə düşməsi müzakirə olunan mövzular baxımından müxtəlif, həm də çoxsaylı ehtimallara yol açır. Onun Azərbaycan rəsmiləri ilə keçirdiyi görüşlər barədə mətbuata ətraflı məlumat verilməsinə gəldikdə isə, bu, təbii qəbul olunmalıdır. Patruşevin daşdığı vəzifənin adı üstündədir - Təhlükəsizlik Şurasının katibi və onun Bakıda keçirdiyi görüşlərdə də şübhəsiz ki, əsasən təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olunub. Belə təmaslarda müzakirə olunan mövzuların əsas detalları isə mətbuat üçün açıq ola bilməz. Səfərin səbəblərinə gəldikdə isə, düşünürəm ki, Azərbaycanla Rusiya arasında təhlükəsizliklə bağlı müzakirə oluna biləcək məsələlərin sayı olduqca çoxdur. Bu məsələlər arasında hər iki dövlətin üst-üstə düşən və düşməyən maraqları da yer alır. Müzakirə olunan məsələ-

lər sırasında Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, bu müstəvidə işğalçı ölkənin məqsədyönlü hərəkətləri, o cümlədən kənar müdaxilələr nəticəsində baş verə biləcək təxribatların, müharibənin eskalasiyasının qarşısının alınması və problemin həlli məsələləri, Şimali Qafqaz və digər yaxın ərazilərdə sabitliyə və təhlükəsizliyə zərbə vura biləcək təhdidlərin qarşısının alınma-

rini təkə bizim region üçün deyil, bütün dünya üçün ön sıraya çıxarıb. Azərbaycan olduqca mühüm bir geosiyasi mövqeyə malikdir. Ölkəmiz mühüm enerji və nəqliyyat dəhlizlərinin qovşağında yerləşir və həm ixracatçı, həm də əsas ötürücü körpü funksiyasını yerinə yetirir. Enerji və nəqliyyat dəhlizləri isə dövlətlər üçün həyat yolu deməkdir. Eksterim şərhlərdə bu yollar enerji təhlükəsizliyindən

Əgər Nikolay Patruşevin səfəri zamanı müzakirə olunan məsələlərin bütün detalları barədə KİV-ə məlumat verilsə, o zaman bu səfərin də heç bir anlamı qalmazdı. Belə görüşlərdə münasibətlərin və əməkdaşlığın ən müxtəlif sahələri üzrə detallı və kompleks müzakirələr aparıla bilər və bu müzakirələr ümumi təhlükəsizlik çetiri altında aparıldığı üçün detallarının mətbuata açıqlanması mümkün deyil.

Patruşevin qəfil Bakı səfərində əsas hədəf

Elçin Mirzəbəyli: "Rusiya üçün sərhədlərinin təhlükəsizliyi daha böyük əhəmiyyət kəsb edir..."

Mümkün olanlar isə artıq açıqlanıb. Qərbdən Rusiyaya təzyiqlər daha çoxdur. İstər Rusiyaya, istərsə də Azərbaycana olan təzyiqlər arasında hər iki dövlətin maraqlarına toxunan və toxunmayan məqamlar var. Mən Rusiyaya və Azərbaycana edilən təzyiqləri vahid bir kontekstdən dəyərləndirmək istəməzdim. Məsələn, Azərbaycana qarşı olan təzyiqlərin əhəmiyyətli hissəsi işğalçı Ermənistanın himayə edilməsi, ölkəmizin təslimçi sülhə sövq edilməsi, mövqələrimizin zəiflədilməsi ilə bağlıdır. Bildiyiniz kimi, Rusiya da işğalçı himayə edən qüvvələrin sırasında və ön cərgəsindədir. Rusiya Ermənistanın hərbi-siyasi müttəfiqi və münaqişədə mövcud status-kvonun qorunmasının əsas səbəbkardır. Təbii ki, bu müstəvidə Azərbaycanla Rusiya arasında təzyiqlərə qarşı vahid mövqenin müəyyənləşdirilməsindən söhbət gedə bilməz. Amma Rusiya postsovet məkanındakı münaqişələrin ədalətli həllinə əməli dəstək verməklə özünə ciddi və səmimi tərəfdaşlar qazana, təzyiqlərə qarşı hərəkət etmək potensialı qazana bilər. Doğrusu, indiki halda mən Rusiyanın Azərbaycana dəstəyinin nədən ibarət ola biləcəyini təsvir edə bilmirəm. Rusiyanın Azərbaycana dəstəyi o ola bilər ki, Ermənistanı işğala son qoymağa məcbur etsin. Bu məsələdə beynəlxalq hüquq da Rusiyanın yanında olar. Yeni heç bir bəhanəyə də ehtiyac qalmaz. Digər məsələlərdə dəstəyə gəldikdə isə, düşünürəm ki, indi Rusiya üçün sərhədlərinin, xüsusilə də etnik baxımdan həssas olan subyektlərinin təhlükəsizliyi daha böyük əhəmiyyət kəsb edir".

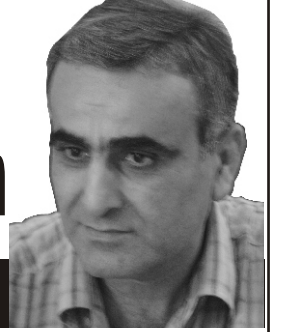
si ilə bağlı əməkdaşlıq və digər mövzuların olması mümkündür. Qeyd edim ki, hər iki ölkə mühüm siyasi hadisə ərəfəsindədir. 2018-ci ildə həm Azərbaycanda, həm də Rusiyada prezident seçkiləri keçiriləcək. Belə mühüm siyasi hadisələr zamanı sabitliyin və təhlükəsizliyin qorunması mühüm amildir. Dünyada baş verən proseslər, Orta Şərqdə baş verən məzhəb çatışmalarının öz yerini etnik qarşıdurmalara verəcəyi ehtimalının güclənməsi, müsəlman şərqində və Avropada yeni separatizm dalğasının məqsədyönlü şəkildə körüklənməsi, Rusiya-Qərb münasibətlərindəki gündən-günə dərinləşməkdə olan ziddiyyətlər, şimal qonşumuza qarşı tətbiq olunan sanksiyalar, Qərbin öz milli maraqlarından çıxış edən, geosiyasi oyunlarda yer almayan, yaxud əks qütbə dayanan ölkələrə qarşı təhdidlərinin, iqtisadi, siyasi təhdidlərinin artması, idarə olunan terrorizm faktoru, kiberterrorizm və digər problemlər təhlükəsizlik məsələlə-

başlamış ərzaq təhlükəsizliyinə dək bütün sahələr üzrə həyati əhəmiyyət kəsb edir. Təbii ki, bütün bu amillər və yürüdümlər siyasət Azərbaycanın rolunu daha da artırır və ölkəmizin daha geniş bir coğrafiyada mühüm siyasi oyunçuya çevrilməsinə zəmin yaradır".

Politoloq Patruşevlə bərabər səfərdə digər qonaqların iştirakı məsələsinə də aydınlıq gətirdi: "Görüşdə Rusiya Federasiyası Xarici İşlər, Kommunikasiya və Rabitə nazirliklərinin, FTX-nin və Rusiya Prezidenti Administrasiyasının nümayəndələrinin iştirakı da aparılan müzakirələrin təhlükəsizliklə bağlı olduğunu təsdiqləyir. Çünki adıçəkilən strukturlar dövlət təhlükəsizliyinin sütunları hesab olunurlar. O ki qaldı təhlükəsizlik məsələlərindən kənar müzakirələrə, qənaətimə görə bu gün dünyada təhlükəsizlikdən kənar ola biləcək heç bir məsələ yoxdur. Dövlət idarəçiliyinin bütün sahələrində təhlükəsizlik amili ön sırada dayanır.

□ Cavansir ABBASLI

"Köpək balığı"na yem olmamaq üçün

Zahid SƏFƏROĞLU
 zsafaroglu@gmail.com

"Dünyada beynəlxalq hüquqə qarant duran bir təşkilat daha mövcud deyil. BMT təşkilatı olaraq artıq global proseslərdə heç bir rol oynaya bilmir". Bu fikri politoloq Eldar Namazov qəzetimizə son müsahibəsində deyib.

Razılılaşmamaq çətinidir. Təsəvvür edin ki, 70 ildən çoxdur ki, dünyanın taleyini cəmi 5 dövlət - BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvləri olan ABŞ, Rusiya, Çin, Fransa və Böyük Britaniya həll edir. Onlardan birinin vetosu yetərlidir ki, global əhəmiyyətli istənilən məsələnin həlli tormozlansın; yaxud neçə ildir Yaxın Şərqdə davam edən qaradaş qırğını dayandırsın, körpələr, qadınlar qətləndirilsin, hətta yeni münaqişə ocaqları yaradılsın.

Halbuki TŞ-nin 70 ildir dəyişməyən hazırkı tərkibi (15 üzv, onlardan 5-i veto hüquqlu daimi üzv) 2-ci Dünya savaşı bitəndən sonrakı reallıqlara uyğun müəyyənləşmişdi. Amma keçən müddətdə çox şey dəyişib. Məsələn, SSRİ çöküb, Almaniya, Yaponiya, Türkiyə, Hindistan, Pakistan kimi yeni supergüclər siyasi alana çıxıb.

Təsəvvür edin, hazırda 2 milyardlıq müsəlman dünyasının taleyini də tərkibində birçə müsəlman dövlətinin belə təmsil olunmadığı həmin o 5 daimi üzv (4-ü xristian, biri budist) ölkə müəyyən edir. Bu, nə dərəcədə ədalətlidir? Nədən onların sırasında heç olmasa, Türkiyə olmasın - nə barədə ki, prezident Ərdoğan neçə vaxtdır haqlı çağırış edir?

Ən qorxulusu odur ki, BMT tipli, lakin daha ədalətli, dünyada sözü və qərarı keçəcək yeni nüfuzlu təşkilatın yaradılması yönündə səylər yetərli deyil, proses çox ağırlı gedir. Bu da onunla bağlıdır ki, 5 daimi üzvün heç biri bunda maraqlı deyil. Onlar veto hüququnun əldən çıxmasını istəmir, bu hüququ dünyada öz maraqlarını təmin etmək yolunda unikal bir rıçaq sayır. Bu zaman dünyada müharibələr, qırğınlar, qan-qadalar davam edər, müsəlmanlar qətləndirilənə, uşaqlar qətlə yetirilənə (axı ən sürətlə çoxalan müsəlmanlardır) də bilər - əsas odur ki, iri dövlətlərin maraqlı təmin olunsun.

BMT Yaxın Şərq məsələsində dişsiz, ömrünü başa vurmuş bir qurum olduğunu bir daha, qabarlı şəkildə nümayiş etdirdi. Qarabağ məsələsində biz bunu onsuz da bildik və BMT-dən çoxdan əlimizi üzmüşdük. Odur ki, dediyimiz yeni, daha səmərəli, gerçəkədən də beynəlxalq birliyin rəyini ifadə edəcək qurum qurulmayınca, Azərbaycan maksimum diqqətli olmalı, ətrafında, regionda, dünyada gedən geosiyasi proseslərin, ələlxüsus da son vaxtlar özünü göstərən "referendum" paradının arxasındakı məkrli hədəfləri düz qiymətləndirib ön tədbirlər görməyi bacarmalıdır.

Bundan ötrü də güclü olmalı, iqtisadi, hərbi qüdrətimizi durmadan artırmalıyıq. Əlbəttə ki, nə qədər gücümüzü artırırsaq da, fəvqəldövlətlərlə müqayisədə Azərbaycan hələ ki kiçik dövlətdir, obrazlı desək, köpək balığının üzduyü dənizdə "balaca balıqlar"dan sayılır. O üzəndən dost-müttəfiqlərimizin sayını da artırmalıyıq - xüsusən də dünya siyasətinə real təsir gücü olan dövlətlərlə - ABŞ-la, Türkiyə ilə, Böyük Britaniya və Almaniya ilə, nüvə dövləti Pakistanla əlaqələrimizi dərinləşdirib arxamızı möhkəm eləməliyik. Yeni, "iri balıqlar", "balinalar" arasında da dostlar tapmalıyıq.

Ancaq İspaniya hökumətinin Kataloniyada ötən bazar keçirilmiş qanunsuz referenduma sət müdaxiləsi də bizim üçün müəyyən dərs olmalıdır. O mənada ki, necə olur, Avropa Birliyinin üzvü olan bir ölkə, demokratik dövlət Avropada separatizmi belə sət şəkildə əngəlləyə bilər, zora əl atır, Azərbaycana isə bunu rəva görmürlər, neinki rəva görmürlər, hətta Dağlıq Qarabağdakı cəmi 100 minlik (təxminən Dəvəçi rayonunun əhalisi qədərdir) erməni üçün öz müqəddəratını təyin etmə haqqı istəyirlər - Ermənistan adında formal bir dövlət artıq mövcud ola-ola, İspaniyadakı kimi Azərbaycanda da ölkənin ayrıca götürülmüş bir hissəsində referendum keçirilməsi yasaq ola-ola?!

Səbəb həmənkidir - çünki arxa-dayağımız İspaniyadan fərqli olaraq, hələ ki möhkəm deyil. Bundan ötrü qaradaş Türkiyənin yanımızda olması da yetərli deyil əfsus ki. Demək, hansısa "köpək balığı"na, xüsusən də ermənilərin dostu olan "köpək balığı"na yem olmamağımız üçün arxamızı, ətrafımızı daha güclü eləməliyik. Necə?

Bu, artıq başqa yazının mövzudur. Ancaq unutmayaq ki, ermənilərin bir ərsdə ikinci müstəqillik referendumu keçirməyə dövləti olmayan istənilən millətlə müqayisədə zərrəcə haqqı olmadığını dünyaya isbatlamağımızın ayrı yolu yoxdur. Əks halda, öz dövlətçiliyimiz təhlükə altına düşə bilər.

Oktabrın 2-də Milli Məclisin payız sessiyası öz işinə başladı. Spiker Oqtay Əsədov deputatları və media təmsilçilərini salamladıqdan sonra Dövlət Himni oxundu. Giriş nitqi ilə çıxış edən spiker dedi ki, yaz sessiyasının 14 iclasında 268 qanun və qərar qəbul edilib. Həmçinin 33 ölkəyə 90-dan çox nümayəndə göndərilib, eyni zamanda 34 ölkənin 70-dən çox nümayəndə heyəti Milli Məclisdə qəbul edilib. Milli Məclisin xətti ilə Bakıda 4 beynəlxalq təşkilatın iclası keçirilib. Bundan sonra gündəlik ətrafında müzakirələr başlandı.

Deputat Siyavuş Novruzov çıxışını siyasi partiyalarla bağlı təkliflə başladı: "Mən bir neçə dəfə siyasi partiyaların maliyyə hesabatları ilə əlaqədar məsələ qaldırmışam. Bu yaxınlarda ATƏT rəsmisi ilə görüşdə də o, QHT-lərlə bağlı bir neçə məsələ qaldırdı. Söhbət xaricdən grant alınmasından gedir. Görünür, o, məsələnin mahiyyətini düzgün başa düşməyib. İstənilən QHT xaricdən grant ala bilər, amma o, maliyyə hesabatı verməlidir. O cümlədən "Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna maliyyə hesabatı verməyənərlə bağlı dəyişiklik edilməlidir".

O qeyd etdi ki, bir qrup partiya hesabat verməkdən boyun qaçırır: "O cümlədən QHT-lərlə bağlı etdiyimiz dəyişikliklər beynəlxalq təşkilatlara düzgün çatdırılmamışdır. Yoxsa onlar müxalifət mətbuatı vasitəsilə bu barədə informasiya almamalıdır. Düzgün məlumat verilməlidir ki, beynəlxalq təşkilatlar bizim hər hansı təşkilatın fəaliyyətini məhdudlaşdırmaq istədiyimizi düşünməsin".

S.Novruzov Azərbaycana təzyiqlər edən beynəlxalq təşkilatlarla bağlı qanunvericilik dəyişiklik edilməsini də təklif etdi: "Biz hər bir tövsiyəni yerinə yetirməyə hazırıq. Ancaq bizim üzərində elə bir qurum yoxdur ki, biz onun tələblərinə "ləbəyək" deyək".

Milli Məclisin iclasında "Yeni Müsavat" qəzetində dərc olunmuş sensasion materialdan da bəhs olundu. Deputat Fazil Mustafa çıxışında bildirdi ki, "Yeni Müsavat" qəzetində dərc olunan yazıda İstanbulda yaşayan azərbaycanlı uşaqların taleyindən bəhs olunur və bu məsələ ciddi narahatlıq doğurur.

"Mehdi ordusu", "Hüseynçi ordular", "Hizbollahın tankları"... Artıq Azərbaycana qarşı yetişdirilən "Azərbaycan qüvvəsi" formalaşmış, bunun qarşısını ala bilmədik. Xarici ölkəyə gedən azərbaycanlıların düşməne çevrilməsinin qarşısını almaq lazımdır. F.Mustafa İstanbuldakı konsulluğun da fəaliyyətini tənqid etdi və məsələyə həssas yanaşmağa çağırıldı.

Deputat, Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavini Musa Quliyev energetik içkilərin zərərindən bəhs etdi: "Energetik içkilər Azərbaycanda akiz dərəcəsi təyin olunan mallar siyahısına daxil edilməli, qiymətinin bahalaşması üçün ona əlavə əksiz vergiləri tətbiq edilməlidir. Təklif edirəm ki, bu içkilərin üzərinə 18+ işarəsi yazılsın. Bu halda həmin içkiləri hər kəs, xüsusilə yeniyetmələr ala bilməyəcək". M.Quliyev bildirdi ki, son illərdə energetik içkilərdən qəfil ölüm halları çoxalıb.

Milli Məclisdə bank faizlərinə, bahalığa və "Kürdüstan" a etiraz

Spiker Oqtay Əsədovdan ATƏT rəsmisinə sərt təkpi: "Tərəfli mövqə tutan insanların bu cür postları tutması səviyyəsizlikdir"

Deputat Zahid Oruc Aşura mərasimi ilə bağlı fikirlərini bölüşdü: "Azərbaycanda insanlar imam Hüseyn şəhidliyini ağır-acı ilə qeyd edirlər. Bunlar başa düşülməlidir. Mərasimlər keçirilərkən paralellər aparılmalıdır. İmam Hüseynin müsibəti", "İsa Məsihin çarmıxı" din və qeyri-din adamlarını düşündürməlidir. Xristianlar dini mərasimləri zəncir vurmaqla, göz yaşlarını bu formada ictimailəşdirməklə, balaca uşaqların həyat yaşantısına çevirməklə qeyd edirlərmi? Onlar bu cür mərasim keçirirlərmi?" **Deputat dedi ki, belə hallar yolverilməzdir:** "Biz hansı dövrdə bu mərasimləri keçiririk? Bir daha deyirəm, məktəbi, kitabı və kitabxanayı Aşura mərasiminə qarşı qoymuram. Onlar deyirlər ki, məsciddə də kitabları yerləşdirmək olar. Məsciddən, caməədən dövlət idarə olunmaz. Biz bir neçə gün öncə Suriyada dağıntıların altından tapılan 2 yaşlı Həcər və 3 yaşlı Abdullahı gördük. Valideynləri cənnət axtarışı ilə onları xarabalığa aparıblar. Aşura mərasimində çarşaba bürünən və dinin mahiyyətini anlamayan körpə uşaqları gördükdə düşünürəm ki, gələcəkdə Suriyaya göndərilən kamikadzelər yetişəcək. Mərasimlərin bu formada keçirilməsinə etiraz edirəm. Bunu inzibati qayda ilə tənzimləmək çətinidir. Təhsil və təbliğatla bunun qarşısını almaq olar. Bunu insanlara başa salmaq lazımdır".

Spiker isə deputata cavab olaraq dedi ki, Azərbaycanda din dövlətdən ayrılır: "Heç bir məsciddən dövlət idarə olunmur".

Deputat Çingiz Qənizadə isə bahalaşma ilə bağlı seçilərin narahatlığını çatdırdı: "Mən vaxtaşırı seçicilərimlə görüşürəm. Onları narahat edən məsələləri diqqətinizə çatdırıram: banklardakı problemlə bağlı narahatlıq var, faiz dərəcələri aşağı salınmalıdır. Niyə ölkəmizdə

istehsal olunan malların qiyməti xaricdən gətirilən mallardan bahadır?" **O, ərzaq bazarındaki bahalaşmanın absurd olduğunu vurğuladı:** "8 aydır manatın dəyəri xarici valyutaya nisbətən 4 faiz möhkəmlənib. Nəyə görə yağın bir kq-ı 12 manatdan 18 manata qalxıb? Kimsə pul qazanmaq istəyirsə, halal yolla qazansın, əhalidə narazılıq yaratmasın! Eyni zamanda etin qiyməti qalxıb. Mən İqtisadiyyat Nazirliyinə, digər qurumlara müraciət edirəm, qiymətlərə nəzarət olunsun!".

Spiker Oqtay Əsədov deputatın çıxışına "Çingiz, müəllim, qiyməti qaldıran sahibkarlar başqa ölkədən gəlmiş kəşfiyyatçılar deyil ki, onlar da bizim vətəndaşlardır" deyərək, maraqlı reaksiya verdi.

Deputat Əli Məsimli dedi ki, prezident seçkilərinə bir il qaldığı müddətdə Azərbaycana qarşı təzyiqlər artmaqdadır: "Bu təzyiqlərə ən mükəmməl cavab islahatların genişləndirilməsi, islahat xarakterli qanunvericiliyin qəbul edilməsidir". **Diqqəti bank sahəsindəki problemlərə çəkməyən deputat bildirdi ki, Azərbaycanda hər dörd nəfərdən biri banklara borcludur, problemli kreditlər də iki dəfədən çox artıb, təhlükəli həddə çatıb:** "Dünyanın heç yerində borcu olanı həbs etmirlər. Kimsə borcunu ödəyib bilmirsə, onu həbs etmək yox, borcu bağışlanması daha düzgün yoldur. Sivil dünyada bu belədir, borca görə vətəndaş həbs etmirlər. Bu, dollar kreditləri olanlara məzənnə güzəştlərinin tətbiqinə də yol açacaq. Bütün bunların müqabilində dövlət banklara birbaşa və dolayısı ilə yardım edə bilər".

Deputat Vahid Əhmədov da bank sistemindəki durumdan bəhs etdi: "Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası yaradılana biz hesab edirdik ki, vəziyyət yaxşılaşmağa doğru dəyişəcək. Amma çox təəssüflər, biz bunun əksinin şahidi olduq. Keçən il

vaxtı keçmiş kreditlər 1,6 milyard manat idisə, artıq 1,8 milyard manat keçib. Bank sistemindəki problemlər Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafını əngəlləyir. Ona görə də təklif edirəm ki, bank sistemi rəhbərliyi ilə Milli Məclisdə görüş keçirilsin. Cənab sədr, mən xahiş edirəm, keçən sessiyada da bu barədə təkliflər vermişdim, birgə müzakirələrə və çıxış yolunun axtarılmasına ehtiyac var. Bu gün bank sistemində faizlər 28-30 faizdən aşağı düşmüşür".

İclasda son vaxtlar separatçıların keçirdiyi referendumlarla bağlı çıxışlar oldu, həmçinin bir azərbaycanlı məmurun "Kürdüstan"ı dəstəkləməsinə reaksiya verildi.

Deputat Vahid Əhmədov məsələyə münasibət bildirərək rəsmi qurumlara müraciət etdi: "Necə ola bilər ki, sən cibində Azərbaycan pasportu daşıyırsan, amma buradan Kürdüstanı müdafiə edirsən? Mən cənab baş prokuror Zakir Qaralovdan xahiş edirəm ki, bu məsələyə çox ciddi yanaşsın! Əgər bu məsələyə ciddi diqqət yetirilməsə, gələcəkdə Azərbaycana çox ciddi problem yarana bilər".

Deputat Fazil Mustafa Laçın Rayon İcra Hakimiyyətində işləyən bir məmurun Azərbaycana həqarət etdiyini bildirdi: "Kimsə hansısa xalqa simpatiyası normal qəbul olunur. Amma müstəqil Kürdüstana görə Azərbaycan pasportunu yandırmaq istəyən adam Azərbaycan üçün böyük təhlükədir. Azərbaycan pasportu dəyərlidir, onu yandırmaq istəyən cəhənnəm olsun yaşamaq istədiyi ölkəyə! Aqanbeykanın çıxışını xatırlayın! Biz Kerkük türklərini dəstəkləyirik, amma ondan öncə Türkiyə ilə siyasətimizi uzlaşdırmalıyıq".

Deputat Fəreç Quliyev də dedi ki, kürd referendumunun Azərbaycana birbaşa aidiyyəti var: "Kürd muxtariyyətinin televiziya və radio yayımında Azərbaycan ərazilərinə də iddialar əksini tapır. Biz

buna susa bilmərik. Biz həm kürd referendumu, həm də Kataloniya ilə bağlı ayrıca müzakirələr aparmalıyıq. Biz Dağlıq Qarabağla bağlı dəstək almaq istəyirsə, həm İspaniya, həm də Türkiyəni müdafiə etməliyik".

F.Quliyev Dağlıq Qarabağ və büdcə talamaları ilə bağlı da xüsusi iclas keçirilməsini təklif etdi.

Deputat Qənirə Paşayeva İraqda yaşayan soydaşlarımız, İraq türkmənlərinin daha da gərginləşən, ağırlaşan vəziyyətlərini, Kerkükdə və Kerkük ətrafında gərginləşən vəziyyəti haqda danışarkən "onlara əlimizdən gələ

aid olan ölkə vətəndaşının olmasındır".

Deputat Çingiz Qənizadə isə Azərbaycana qarşı bəzi beynəlxalq təşkilatların qərəzli yanaşmasından bəhs etdi.

Deputatların çıxışlarına reaksiya verən spiker Oqtay Əsədov ATƏT Parlament Assambleyasının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Kristian Vigeni sərt tənqid etdi. Spiker ATƏT PA-nın Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Kristian Vigenin Azərbaycana son səfərini xatırladaraq bildirdi ki, ATƏT rəsmisi Bakıda olarkən yalnız Azərbaycan parla-

mentində və qeyri-hökumət təşkilatları ilə görüşlər keçirəcəyini deyib: "Ancaq Azərbaycandan sonra o, Ermənistana getdi. Burada dedi ki, erməni hamısı saxta və yalan oldu. O, bütün Ermənistan rəhbərliyi ilə görüşdü. "Dağlıq Qarabağ" nümayəndələri ilə bir stolda oturdu. Bu ikili standartlar haqqıqətən də bizi yorur. Azərbaycan parlamentinin ATƏT PA-dakı nümayəndə heyəti tam tərkibdə Andorrada ATƏT-in iclasında iştirak edir. Orada Azərbaycana bağlı liflər irəli sürəcəklər. Kristian Vigen kimi insanların Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndə olması, düzgün deyil. Tərəfli mövqə tutan insanların bu cür postları tutması səviyyəsizlikdir. Biz belə məsələlərə çox rast gəlmişik. O, ölkəmizdə səfərdə olanda, təkliflə çıxış etdik ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun tərkibi genişləndirilsin, o da buna razılığını bildirdi. Azərbaycanda bir, Ermənistanda başqa söz danışılır. Bunlar faktlardır".

Deputat Elman Məmmədov 2 aprel tarixinin həm də Xocavəndin Ermənistan tərəfindən işğal olunduğu gün olduğuna diqqət çəkib rayon uğrunda döyüşlərdə verdiyimiz şəhidləri xatırladı.

Milli Məclis bir sıra qanunlarla əlavə və düzəlişləri qəbul etdi, həmçinin imzalanmış sənədləri təsdiqlədi.

Milli Məclis sədrinin birinci müavini, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov Azərbaycan və Əfqanıstan arasında imzalanmış sənədin ratifikasiyası zamanı bildirdi ki, Azərbaycan indiyə qədər Əfqanıstana 1 milyon ABŞ dolları həcmində hərbi yardım edib.

Z.Əsgərov yardımların bundan sonra da davam edəcəyini açıqladı.

Milli Məclis daha sonra digər sənədləri müzakirə edərək təsdiqlədi.

Vergilər Nazirliyi "Turan" informasiya agentliyinə bir müddət əvvəl agentlik barəsində açılmış cinayət işinin davam etdirildiyi haqda məlumat göndərmişdir. Nazir müavini Namiq Əliyevin imzaladığı, 26 sentyabr tarixli məktub oktyabrın 2-də agentliyə daxil olub.

Məktubda həmçinin qeyd edilir ki, agentliyin direktoru Mehman Əliyevə qarşı həbs-qətimkan tədbiri sentyabrın 11-də "başqa yerə getməmə" qətimkan tədbiri ilə dəyişdirilib, bu da ölkədən çıxma qadağası deməkdir. Məktub agentliyin Vergilər Nazirliyinin qanunsuz əməllərinə qarşı şikayəti üzrə sentyabrın 27-də keçirilən məhkəmə iclasından bir gün əvvəl tərtib edilib.

Məlum olduğu kimi, avqustun 7-də Bakı Lokal Vergilər Departamenti 31 iyul 2014-cü il tarixindən 31 iyul 2017-ci il tarixinə qədər olan dövrdə agentliyin 26 907 manat vergi ödənişindən yayınması və təxminən 10 000 manat cərimə tətbiq edilməsi haqqında qərar çıxarıb. Agentlikdən tələb olunan ümumi məbləğ təxminən 37 000 manat təşkil edib.

Agentlik bu qərarı qanunsuz hesab edib və avqustun 14-də 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisad Məhkəməsinə müraciət edib. Məhkəmə iclası sentyabrın 27-nə təyin edilib və tərəflərin iştirakı ilə keçirilib.

Avqustun 8-də artıq Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti faktla bağlı səyyar yoxlamaya başlayıb.

Bununla paralel olaraq agentliyə qarşı cinayət işi açılıb.

Elə həmin departament avqustun 16-da 2014-2017-ci illər üçün yoxlamaları ləğv edib və 2010-cu il oktyabrın 1-dən 2017-ci il avqustun 1-nə qədər yoxlama təyin edib.

Agentlik bu qərardan da məhkəməyə şikayət verib. İclas oktyabrın 11-nə təyin edilib.

Bu arada "Turan"ın öz fəaliyyətini bərpa edəcəyi ilə bağlı ötən həftənin sonunda məlumat yayıldı. M.Əliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, "Turan"la bağlı problem hələ aradan qaldırılmayıb: "Bizim hesablar bağlı olaraq qalır. Vergilər Nazirliyinin qərarı var. O qərara əsasən, hesaba hər hansı vəsait daxil olursa, bizə irəli sürülən ittiham əsasında 37 min manata yaxın borca görə silinəcək. Bu mənada demək olmaz ki, problem bitib. Cinayət işi davam edir. Tədqiqat da davam edir, məhkəmə prosesi də. Əslində heç bir şey dəyişməyib. Fəaliyyətimiz bərpa olunub. Biz işləyirik. Maaş-filan yoxdur. Amma kollektiv hazırdır işləməyə. Ümidlidir ki, nəse müsbət dəyişiklik olacaq. Bir ay işləyək, görək nə baş verir. Məhkəmə prosesini gözləyək".

"Turan" fəaliyyətini bərpa edib, amma...

Vergilər Nazirliyi agentlikdən əl çəkmir; Mehman Əliyev: "Cəhd edəcəklər ki, məni yenidən həbs etsinlər"

Müsaibimiz dedi ki, əməkdaşlar arasında evdən də işləyənlər var, redaksiyada çalışanlar da. M.Əliyevin sözlərinə görə, buna fəaliyyətin tam bərpa olunması demək olmaz: "Sadəcə, informasiya xidməti göstəririk. O ofisdən köçmüşük. Elan vermişik ki, informasiya yayırıq. Amma bizdə bu problem qalır. Əslində məhkəmə müstəvisinə keçəndə bütün

proseslər dayandırılmalıdır. Halbuki bir tərəfdən məktub göndəririrlər ki, cinayət işi dayandırılır, çünki məhkəmə müstəvisinə keçir. Digər məktubla da deyirlər ki, istintaq davam edir. O biri tərəfdən də baş prokuror deyir ki, "Turan"ın fəaliyyətinə heç bir maneə yoxdur. Amma Vergilər Nazirliyi deyir ki, cinayət işi davam edir. Hesablara pul gələndə dərhal çıxarılsın,

bu, məhdudiyyətin olmaması deməkdir? Heç bir iş aparılmayıb. İrad bildirilməyib. Biz onlara sənədləri təqdim etmişik. Avqustun 15-nə qədər olan bütün rəsmi sənədlər onlardadır. Bununla bağlı bizə heç nə deyilməyib. Yoxlamaya 1 ay vaxt verilir. Bizimlə heç bir iş aparılmayıb".

Müsaibimiz dedi ki, hazırda "Turan" ətrafındakı proses davam edir. "Cəhd edəcəklər ki, məni yenidən həbs etsinlər, təzyiç göstərsinlər" deyən M.Əliyevin sözlərinə görə, yaxın gələcəkdə nə baş verəcəyini proqnozlaşdırma bilmir. "Turan"ın rəhbəri həmçinin əfv ərizəsi yazması ilə bağlı iddiaları da yalanladı. Dedi ki, məhkum olunmadığı üçün əfv ərizəsi yazması da mümkünsüzdür: "'Turan' 27 il ərzindəki fəaliyyətində məhkəməyə verilməyib. Qanunlara riayət edib. Mən heç zaman istintaqdan yayınmamışam, agentliyin bütün sə-

nədlərini təqdim etmişəm. Prezidentdən də xahiş etməmişəm ki, mənim barəmdə seçilən həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsinə yardımçı olsun. Bunun adı əfv ərizəsi deyil".

Avqustun 24-də Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti Mehman Əliyevə qarşı CM-in 213.1 (vergi ödənişindən yayınma), 308 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) və 192.2-ci (böyük gəlir əldə etməklə qanunsuz sahibkarlıq) maddələri ilə ittiham irəli sürüb. Məhkəmənin qərarı ilə o, 2,5 ay müddətinə həbs edilib. Sentyabrın 11-də qətimkan tədbiri dəyişdirilib.

Elə həmin gün Vergilər Nazirliyi agentliyin 37 000 manat borcu haqqında qərarı ləğv edib, bank hesabları üzərindən həbs qaldırılıb. Amma sentyabrın 15-də borc qərarı yenidən bərpa edilib.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Dağıstanın yeni rəhbəri Azərbaycanın adamı ola bilərmi...

Politoloq Qabil Hüseynli: "Kreml belə təyinatları Azərbaycan kimi kiçik ölkələrlə məsləhətləşməz"

Dağıstan rəhbəri Ramazan Abdulatipov "öz ərizəsi ilə" işdən çıxsa da Kreml onun yerinə kimin namizədliyinə üstünlük verdiyini hələ açıqlamır. Dağıstan rəhbəri postuna əsas namizədlər Şimali Qafqaz üzrə prezidentin keçmiş səlahiyyətli nümayəndəsi, "Rosqvardiya"nın direktor müavini, general-polkovnik Sergey Məlikov və respublikanın keçmiş rəhbəri, hazırda Kreml administrasiyasında işləyən Maqomedşalam Maqomedov hesab edilir. Lakin məlumatlara görə, Dağıstandakı nüfuzlu klanların başqa namizədləri də var, hərçənd onların şansları elə də yüksək deyil.

Virtualaz.org RIA Novostiyə istinadən bildirir ki, prezident Vladimir Putinə Dağıstan rəhbəri postuna bir neçə nəfərin namizədliyi təqdim edilib. Lakin onun qərarı hələ məlum deyil. "Bunu demək düzgün olmazdı ki, general Məlikov əsas namizəddir. Baxmayaraq ki, güc strukturlarındandır və bu da Dağıstan kimi region üçün mühümdür. Maqomedovun qaytarılması da tamamilə ehtimal ediləndir".

Jurnalist Maksim Şevçenko isə bildirir ki, Putin Dağıstan rəhbəri postuna kimi təyin etmək barədə artıq qərar verib, lakin özünəməxsus klassik pauza edərək klanların reaksiyasını yoxlayır.

Qeyd edək ki, Ramazan Abdulatipov Azərbaycana isti münasibəti ilə seçilən şəxsdir. Onun ölkəmizlə sıx əlaqələri daim olub. Hakimiyyətə olduğu dövrlərdə Dağıstan-Azərbaycan əlaqələri yaxşı səviyyədə olub. Dağıs-

tanın Azərbaycan üçün mühüm bölgə olduğunu nəzərə alsaq, oraya Abdulatipovdan sonrakı dövrdə kimin rəhbərlik etməsinin ölkəmiz üçün də əhəmiyyət daşıdığı qənaətinə gəlirik. Bəs Azərbaycan hökuməti Rusiya iqtidarı ilə bu məsələdə məsləhətləşsə, Dağıstana Azərbaycana

müsbət münasibətdə olan şəxs təyin edilməsi ni xahiş edə bilərmi?

Politoloq Qabil Hüseynli bildirdi ki, bu çox çətin məsələdir. Əvvəla, Azərbaycan tərəfi belə bir addım atmaz. İkincisi, belə bir addım diplomatik etik qaydaların pozulması kimi qarşılana, eyni za-

manda daxili işlərə qarışma kimi qəbul edilə bilər: "Belə məsələləri Rusiya iqtidarı milli, dövlət qurur məsələsi kimi qəbul edir. Elə hesab edirlər ki, özlərindən xeyli kiçik hansısa dövlətin onlara kadr təyinatında müraciət, təklif etməsi onların nüfuzuna zərbə olar. Ona görə də hansısa danışıq aparmağa lüzum yoxdur. Kreml belə təyinatları Azərbaycan kimi kiçik ölkələrlə məsləhətləşməz".

Politoloq vurğuladı ki, əslində Dağıstanın yeni rəhbəri olacaq şəxs də Azərbaycanla münasibətlərin normal qalmasında maraqlı olmalıdır. Çünki bu, Dağıstan xalqına da lazımdır: "Vladimir Putin prezident seçkilərinə hazırlaşır. Abdulatipovun vəzifəsindən uzaqlaşdırılması da seçkiyə hazırlıqların tərkib hissələrindən biridir. Dağıstan çox mürəkkəb bir bölgədir. IŞİD-in dağılmasından sonra bu bölgədə vəziyyətin daha da kəskinləşəcəyi proqnoz edilir. Bu bölgədə qarşıdurmalar, silahlı qruplarla hökumət qüvvələri arasında atışmalara onsuz da daim gedir. Putini narahat edən məqamlardan biri Dağıstan bölgəsində vəziyyətin daha da gərginləşəcəyi ola bilər. Abdulatipovun yerinə gətiriləcəyi deyilən general Sergey Məlikovun atası ləzgidir, anası rus. Abdulatipov milliyətçə avardır, alimdir, elmlər doktoru professordur, Azər-

baycana da çox yaxşı münasibəti var. Abdulatipov müstəqil mövqeyi olan şəxsdir. Amma general Sergey Məlikov əsgər təxəyyüüllü adamdır və Kremldən gələn bütün əmrlərə qeyd-şərtsiz, artıqlaması ilə müntəziz olacaq. Görünür ki, Kremlə daha sərt, yerli əhalinin dini istəklərinə qarşı ciddi mübarizə aparın hakimiyyət formasının bərqərar olması lazımdır. Kreml Dağıstanda dinin geniş yayılmasından çox ehtiyatlanır. Dağıstana ümumiyyətlə bütöcdən ayrılan vəsait Çeçenistana ayrılan vəsaitdən xeyli azdır. Ona görə də ciddi iqtisadi problemlər var. Yeni təyin ediləcək şəxsin mərkəzi bütöcdən ciddi ayırmalar olmadan əhalinin əhval-ruhiyyəsinə tənzimləyəcəyini söyləmək çox çətinidir. Azərbaycanla münasibətlər də Abdulatipov dövründə olduğu kimi olmayacaq. Azərbaycana isə Dağıstan önəmli bölgədir və münasibətlərin ən azından Abdulatipov dövründə olduğu kimi olması lazımdır. Əslində Dağıstanın yeni rəhbəri olacaq şəxs də Azərbaycanla münasibətlərin normal qalmasında maraqlı olmalıdır. Çünki bu, Dağıstan xalqına da lazımdır. Azərbaycan-Dağıstan münasibətlərinin əvvəlki ənənələr üzrə inkişaf etməsi vacibdir. Əks təqdirdə, arzu edilməyən problemlər meydana çıxa bilər".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Putin-Ərdoğan görüşü Qərbi narahat edib - səbəb...

Elxan Şahinoğlu: "Getdikdə Türkiyə Qərbdən qopur"

Əhəd Məmmədli: "Ankara xarici siyasətində ABŞ-a məruzə etmir"

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin ötən həftə baş tutan Türkiyə səfəri Qərb ölkələrini ciddi narahat edib. Bunu həmin dövlətlərin rəsmilərinin verdikləri bəyannatlarla açıq şəkildə görürük. ABŞ başda olmaqla, Avropa ölkələri Rusiya-Türkiyə əlaqələrinin dərinləşməsinə ciddi qışqançlıqla yanaşırlar.

İndiyədək Qərb Türkiyəni Avropa Birliyinə buraxmamaqla təhdid edirdi. Bu isə Türkiyəni sıxışdırmaq siyasətində əhəmiyyət vermədi. Nəticədə Türkiyə artıq Qərblə əməkdaşlıqda maraqlı görünür. Hətta belə iddialar da var ki, Türkiyə 2016-cı il iyulun 15-də baş verən və Qərbin də dəstəyi istisna olunmayan olaylardan sonra sanki Avropa ilə bağları qoparıb...

Ekspertlər mövcud situasiyadan Qərbin daha çox zərər görcəyini, qazanan tərəfin isə Rusiya olacağını düşünür. Belə ki, dünya ölkələri tərəfindən təklənən Kremlə Türkiyə kimi güclü bir ölkə ilə müttəfiqlik hərtərəfli xeyirdir.

Politoloq Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, Türkiyə-Rusiya yaxınlığında Qərb günahkardır: "Getdikdə Türkiyə Qərbdən qopur. Bunun səbəbkarı qardaş ölkə deyil, Amerika və Avropa İttifaqının yürütdüyü siyasətdir. Aİ 10 illərdir ki, çox aşağılayıcı şəkildə Türkiyəni qapısında gözlədir. Birlik şərtləri irəli sürür, ardınca yeni şərtlər də ortaya atır. Sonra isə müxtəlif bəhanələr gətirir. Guya Türkiyədə insan haqları pozulur. Halbuki Türkiyə deyir ki, sizin ərazinizdə terrorçular gizləyib, onu bizə təhvil verin, imkan verməyin silahlar alsınlar. Amma o terrorçuların biri də təhvil verilmir. Nəticədə Türkiyədə Avropaya qarşı qəzəb yaranır. Doğrudur, ABŞ prezidenti Donald Tramp və Ağ Ev rəsmiləri Türkiyəyə böyük ehtiyaclarının olduğunu söyləyir, əlaqələrin vacibliyindən söz açırlar. Amma nə edirlər? Fətullah Gülen pensilvaniyada rahat şəkildə yaşayır, ev həbsində belə deyil. Halbuki qardaş ölkədə 250 nəfərdən artıq insanın ölümünə baskar olan şəxsdir. Türkiyə əleyhinə də fəaliyyətinə davam edir. Bundan əlavə, rəsmi Ankara dəfələrlə Amerikaya dedi ki, Suriyada düşmənin olan terrorçulara silah verməyin. Lakin Amerika buna məhəl qoymadı, yəni silah verməkdə davam edir. Belə olan halda Türkiyə məcburən alternativ yollar axtarır. Alternativlərdən biri də Rusiya ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsidir. Düzdür, biz Azərbaycan olaraq, Rusiyanın siyasətindən narazıyıq. Amma Rusiya-Türkiyə yaxınlığını anlayırıq. Qərbdə görürlər ki, Türkiyə-Rusiya ittifaqı getdikcə güclənir. Bundan ən çox Amerika narahatdır. Amma nə etmək olar, siz özünüz Türkiyəni özünüzdən uzaq saldınız. Demək istəmirəm ki, Rusiya-Türkiyə ittifaqı əbədidir, heç zaman çat əmələ gəlməyəcək. İndiki şəraitdə bu əməkdaşlıq hər iki tərəfin xeyrinədir. Avropa dövlətləri ilə Türkiyənin əlaqələrində ciddi problemlər var. Bunlar aradan qalxmayınca, Rusiya-Türkiyə münasibətləri dərinləşəcək".

"Sivilizasiyalar və konfliktlər" Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhəd Məmmədli bildirdi ki, Türkiyə artıq ABŞ-ın orbitindən çıxıb: "Qərb artıq görür ki, dünyanın hansısa bir hissəsində dövlətlər onsuz da bir araya gəlib məsələləri həll edə bilərlər. Bu da tək fəvqəlgüc sisteminin çöküşünün başlanğıcıdır. Üstəlik, daha güclü və müstəqil Türkiyənin ABŞ orbitindən çıxması da Qərbi narahat etməyə başlayıb. Artıq vəziyyət o yerə çatıb ki, Amerika mətbuatı Ərdoğanı öz ağılları ilə aşağılamağa başlayıb. Artıq İraq və Suriyada problemləri NATO deyil, Türkiyə-Rusiya - İran üçlüyü həll etməyə başlayıb. Bu da regionun NATO-nun nəzarətindən çıxdığının göstəricisidir. Təbii, bu cür müstəqil siyasət rəsmi Ankara üçün nə qədər təhlükəli olduğunu hamımız şahid olmuşuq, özü də dəfələrlə. Amma düşünürəm ki, Türkiyə hər ona vurulan zərbədən daha bərkliyin və ayaqda durub. Və ildən-ilə də Türkiyə gücləndikcə bu zərbələr zəifləyir. Balanslı siyasət adətən Azərbaycan, Türkmənistan kimi balaca dövlətlər yürüdür. Böyük dövlətlər hərtərəfli siyasət yürüdür. Türkiyə də artıq böyük dövlət çərçivəsinə qayıdır. Artıq Türkiyə öz xarici siyasətində ABŞ-a məruzə etmir. Qərbi də əsas özündən çıxardan budur. Lakin bu mənəzərə öyrəşməlidirlər. Kürd separatizmini Türkiyə və Rusiya daha tez həll edə bilər. Çünki hazırda Türkiyə, İran və Rusiyanın İraqa təsiri Qərbdən daha çoxdur. Bunu ABŞ yaxşı anlayır. Ona görə də son kart olan kürdlərdən istifadə edirlər. Lakin bununla da qarşılıqlı türk, ərəblər və farslar qoyurlar. Bu da, mənəzərə ABŞ-ı regionda zəiflədir".

□ Cavansir ABBASLI

• İspaniyanın Kataloniya bölgəsində oktyabrın 1-də keçirilən referendumda müstəqillik tərəfdarları qalib gəlib. Səsvermə hüququ olanların 42%-i referenduma iştirak edib və onların da 90%-i müstəqilliyin lehinə səs verib. İspaniya hökuməti isə referendumu qeyri-qanuni hesab edib, polis seçki məntəqələrində səsvermənin qarşısının alınması üçün tədbirlər görüb.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi dünən Kataloniya bölgəsində keçirilən referendumla münasibət bildirib. XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev deyib ki, Azərbaycan Respublikası İspaniya Krallığının beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmət edir: "Biz mövcud vəziyyətin İspaniyanın Konstitusiyası və qanunları əsasında sülh yolu ilə həllinin tərəfdarıyıq".

Kataloniyadakı referendum hansı siyasi nəticələr doğuracağı hələ belli deyil. Lakin İspaniya mətbuatı ölkə daxilində parçalanma yaratmaq istəyən xarici qüvvələrin mövcudluğuna əmin deyil. Mətbuat Rusiyanın Kataloniyadakı situasiyanı qışqırmaq üçün əlindən gələni etdiyini, bunun üçün sosial şəbəkələrdə təbliğat vasitələrini işə saldığını yazır.

"Kataloniya böhranında Rusiyanın başqa ölkələrin işlərinə qarışmaq mexanizmləri tam gücü ilə çalışıb", - "El País" qəzetinin jurnalisti David Alandete araşdırma yazısında qeyd edib. "Rusiya ABŞ və Avropa Birliyini daha da zəiflətmək istəyir. Buna görə də Kataloniya böhranından əməli istifadə etmək niyyətindədir", - məqalədə bildirilir.

Rusiya Federasiya Şurasının Beynəlxalq Əlaqələr Komitəsinin sədri Konstantin Kosaçev isə bildirdi ki, əgər İspaniya hökuməti əvvəlki kimi katalonları separatçı saysa, tərəflər arasında konflikt dərinləşəcək.

Rusiya rəsmisi Kataloniya ya dəstək verməklə yanaşı, Dağlıq Qarabağ məsələsi barədə də separatçıların xeyrinə danışır: "Eyni formada öz müqəddəratını müəyyən etmək haqqına Dağlıq Qarabağ, Dnestriyanı, Abxaziya və Cənubi Osetiya xalqların malik olublar. 80-ci illərin sonu, 90-cı illərin əvvəllərində Dağlıq Qarabağ, Dnestriyanı, Abxaziya və Cənubi Osetiyaya münasibətdə hərbi güc tətbiq edilib. Sakaşvilinin 2008-ci ildə hərbi əvəntürası Cənubi Osetiya və Abxaziya xalqlarının öz müqəddəratını təyin etmə haqqını geridönülməz etdi. Bu məsələni Kişinyov və Bakıda da xatırlamalırıqlar.

Nə qədər ki, gec deyil, İspaniya və digər analoji problemlərlə üz-üzə qalan ölkələr cəld şəkildə xatırlamalırıqlar ki, öz xalqı ilə savaşa dövlətin möhkəmlənməsi çox, onun süqutu ilə nəticələnmək. Dövlət öz vətəndaşları ilə danışmağı bacarmalıdır. Bunu bizim Rusiyada etdiyimiz kimi etmək lazımdır".

Göründüyü kimi, ölkələrin daxilində parçalanma və müstəqil dövlət yaratmaq kimi güc-

Kürdüstandan sonra

Kataloniya, növbədə haradır?

Avropanın iri dövlətləri separatizm təhlükəsi ilə üz-üzə; ard-arda keçirilən referendumlar erməni separatçıları da həvəsləndirə bilər...

lənən tendensiyaya Rusiya tərəfindən faktiki dəstək ortaya qoyulur. Ekspertlər hesab edir ki, separatçıları və separatizmə dəstək verənləri son bir həftədə İraqın Kürdüstan bölgəsində, ardınca isə İspaniyanın Kataloniya bölgəsində keçirilən referendumlar həvəsləndirib.

Elşən Mustafayev bildirdi ki, başqa xalqların öz müqəddəratlarını həll etməsi Qarabağ ermənilərini haqlı etmir: "Çünki ermənilər öz müqəddəratlarını bir dəfə həll edib, Ermənistan dövlətini qurublar. Odu ki, onların qondarma "DQR"-i müstəqil dövlət kimi tanıdırmaq istəməsi "müqəddərat həll etmə" qrafasına girmir. Ona qalsa, dünyanın harasında ermənilər kompakt yaşayırsa, məsələn, Cavaxetiya, Stavropol, Kaliforniya və digər bölgələrdə "öz müqəddəratlarını həll etmək" istəyə bilərlər. Bu baxımdan, Qarabağ separatizmi ilə digər ölkələrdəki separatizm hərəkatlarını eyniləşdirmək olmaz. Son 1 həftədə həm İraqın Kürdüstan bölgəsində, həm də İspaniyanın Kataloniya bölgəsində keçirilən referendumların mahiyyəti eyni olsa da, fərqli-fərqli coğrafiyada yaşayan fərqli insanların referendumu kimi dəyərləndirilir. Amma hər iki referendum İraqın və İspaniyanın iradəsindən kənar keçirildiyinə görə və konstitusiyaya məhkəmələrinin

hansı hala saldıqlarını unutmamalıdır. Bütün dünyanın gözü qarşısında Kremlə Çeçenistan rəhbərinin prezident Yeltsini necə aşağıladığını da görmüşük. Bu gün vəziyyət dəyişibse, bu, nisbidir. Gələcəkdə belə halların baş verməyəcəyini heç kim, xüsusilə Rusiya deyə bilməz. Hesab edirik ki, ağıllı dövlət nəinki separatçı qüvvələrin yaradılması ilə məşğul olmalıdır, əksinə, dünyada bu hallara qarşı mövqeyini dərhal ortaya qoymalıdır".

Konfliktoloq Əvəz Həsənov isə bildirdi ki, Kürdüstan və Kataloniya münasibətləri dövlətlərin onlara münasibəti baxımından fərqlidir: "Bu mü-

naqışələri Qarabağ münasibəti ilə eyniləşdirmək olmaz. Kürdüstan referendumuna ABŞ və digər ölkələr açıqda razı olmasalar da ona üstüörtülü dəstək göstərirlər. Ona görə də Kürdüstan referendumu region ölkələrini yeni siyasi xətt ilə üz-üzə qoymaq üçün maraqlı dövlətlər üçün "yaxşı" strategiyadır. Kataloniya problemi də demokratik Avropada belə birmənalı qarşılanmır. Əvvəla, Kataloniya İspaniyanın ən zəngin və sənaye bölgələrindən biridir. Kataloniyanın muxtar vilayət statusunun islahatının aparılması ilə bağlı hazırlanan tklif 2005-ci ildən bu yana Madrid tərəfindən gecikdirilib. Bu arada Kataloniya Avropa Birliyi ilə də dialoqa girərək bu prosesi tezləşdirməkdə Madridə təzyiq göstərilməsini istəyirdi. İndi İspaniyanın zəiflədiyi və ölkədə korrupsiya nəticəsində yaranan krizis fonunda avropalıların da mövqeyi birmənalı olmayacaq. Lakin onlar Avropa Birliyinə üzv olan ölkənin dağılmasında maraqlı deyillər. Kataloniya referendumundan çox Kürdüstan referendumunun Dağlıq Qarabağ probleminə təsiri böyük ola bilər. Kürdüstan öz müstəqilliyini işğal olunmuş torpaqlar üzərində qurub. Ermənilər də Azərbaycan ərazilərini işğal edə bilərlər. Kürdlərlə əlaqələrin qurulması onlara çətin olmayacaq. Kürdüstan məsələsi separatçı rejimlərin yeni nəfəs verib. Kataloniyanın ardınca yaxın günlərdə ola bilər ki, Basq ölkəsi və Kanadanın Kvebek bölgəsində də referendumlar keçirilsin".

□ Etibar SEYİDAĞA

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağa görə özünü könüllü şəkildə 2047-ci ilədək Rusiyaya təslim eləmiş işğalçı Ermənistanın Qərbbə reveransları son zamanlar əhəmiyyətli şəkildə artıb. Maraqlıdır ki, bu tendensiya özünü həm ictimai səviyyədə, həm də artıq siyasi çevrələr səviyyəsində büruzə verməkdədir. Ələlxüsus da Qərbbə bağlı QHT-lər və ekspert dairələrində anti-Rusiya ovqatı daha güclü şəkildə müşahidə edilməkdədir.

Bəzi təhlilçilərə görə, bu prosesdə Qərbbin, "Ermənistanı ən böyük səfirlik personalına malik" ABŞ-ın barmağı da yox deyil. Hərçənd təcavüzkar ölkə hər şeyə, ələlxüsus da formal dövlət şəklində də olsa, mövcudluğuna görə müstəsna olaraq Rusiyaya minnətdar və borclu olmalıdır. Ancaq belə görünür ki, bütün zamanlarda öz maraqları naminə sahibini dəyişməyə adət eləmiş ermənilər indi də rusları satmaq üçün fürsət axtarırlar.

Bu da ən əvvəl onunla bağlıdır ki, Rusiya onlara hər cür hərbi, siyasi, iqtisadi-hu-

manitar köməyi göstərsə də, Azərbaycanın qanuni torpaqlarının rəsmiləşməsində Kreml İrəvanın marağını təmin etmək istəmir. Üstəlik, Rusiya "Ermənistanın düşməni Azərbaycan"a silah satır. Guya ki, İrəvan siyasi oriyentasiyanı Qərbbə dəyişsə, Dağlıq Qarabağ məsələsində daha uğurlu mövqə əldə edə və əsas hədəfinə çata biləcək.

*****

Lakin bu, xeyli dərəcədə ilğimdir. Ən azı ona görə ki, Ermənistan nəinki hərbi-siyasi cəhətcə 2047-ci ilədək

Orduya Yardım Fonduna daxil olan vəsaitin məbləği açıqlanıb

ilahlı Qüvvələrə Yardım Fonduna oktyabrın 1-dək 85.239.254,73 AZN, 212.873,88 ABŞ dolları, 8636,0 avro və 5000,0 rubl vəsait daxil olub. Bu barədə musavat.com-a Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Qeyd edək ki, Silahlı Qüvvələrə Yardım Fondu Azərbaycan Prezidentinin 2002-ci il 17 avqust tarixli 755 sayılı fərmanı ilə yaradılıb. Fond Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin müasir tələblər səviyyəsində inkişafını təmin etmək, onun maddi-texniki bazasını möhkəmləndirmək və zəruri sosial tədbirləri maliyyələşdirmək məqsədilə yaradılıb. Fondun maliyyə mənbəyi Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin maddi-texniki və sosial bazasının möhkəmləndirilməsinə maliyyə köməyi məqsədilə Azərbaycanın ərazisində fəaliyyət göstərən hüquqi və fiziki şəxslərdən könüllülük əsasında daxil olan maliyyə vəsaiti və qanunvericiliklə qadağan olunmamış digər daxilolmalardır.

Fondun əsas vəzifəsi Azərbaycanın etibarlı müdafiəsi üçün Silahlı Qüvvələrin inkişafını və onun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsini, həmçinin hərbi qulluqçuların sosial müdafiəsinin daha da gücləndirilməsini təmin etməkdir.

Qarabağ

İrəvandan Kremlə bağlı xəyanət planı - Qarabağa görə...

Ermənistan torpaqlarımızın işğalını rəsmiləşdirmək naminə hər cür avantüraya hazır görünür; İrəvanın öz işğal ortağını Qərbbə dəyişməsi mümkündürmü? **Politoloq:** "Düşmən ölkədə hakimiyyət böhranı getdikcə gərginləşəcək..."

Kremləndən asılı qalmaq zorundadır, bütövlükdə Rusiyanın faktiki, ucqar bir quberniyası kimi sonuncunun ona, Ermənistanın daxilli vəziyyətinə təsir rıçaqları da qəderindən çoxdur.

Doğrudur, Ermənistan da Rusiya üçün bölgədə mühüm və əvəzolunmaz hərbi forpostdur. Amma o da faktıdır ki, Ermənistan Rusiyaya lazım olmaqdan daha çox, Moskva İrəvana lazımdır. Unutmaq lazım deyil ki, Ermənistanda şimal qonşumuzun iki böyük hərbi bazası (102 sayılı 5 minlik hərbiçilə Gümürü və Erebu-ni bazaları) var və onun Türkiyə və İranla xarici sərhədlərini rus əsgərləri qoruyur. Təcürübə əsasında deyə bilərik ki, rus hərbi bazaları hansısa ölkənin ərazisindən ələ-belə çıxırmır, ciddi fəsad yaradaraq o ölkəni tərk edir (qonşu Gürcüstan nümunəsini burada yada salmaq olar).

Eyni zamanda işğalçı ölkənin hava məkanı Moskvanın nəzarətindədir. Biz hələ Rusiyadan iqtisadi, energetik asılılığı, orada çörək pulu qazanan 3 milyon erməni əmək miqrantının mövcudluğunu, taleyini demirik. Yeri gəlmişkən, bir dəfə Rusiya prezidenti Vladimir Putin Moskva-da erməni diasporunun tədbirində belə də demişdi ki, Rusiyada daha çox erməni ya-

şayı, nəinki Ermənistanın özündə.

Bu, həm də rəsmi İrəvana açıq mesaj idi ki, Ermənistan Rusiya ilə münasibətlərdə daha diqqətli olsun və ora-bura boylanmasın. Söhbət, həmçinin, axır vaxtlar Ermənistanda Putin layihəsi olan Avrasiya İqtisadi Birliyindən ölkənin çıxması ilə bağlı artmaqda olan çağırışlardan gedir.

Bəlli olduğu kimi, ötən həftə bu çağırış-tələb "Yelk" partiyasının təşəbbüsü ilə hətta parlamentdə qaldırılıb. Lakin müvafiq komissiyada yetəri tərəfdar toplanmadığı üçün gündəliyə salınmayıb. Məlumatlara görə, belə təşəbbüsün arxasında dayanan gizli qüvvələrdən biri də elə Kremlə növbəti dəfə şantaj eləmək istəyən Sərkisyan rejimidir. Fəqət, Kremlə, Putini bu yolla şantaj eləmək müm-

Rusiyanın iki hərbi bazası var və ölkənin sərhədləri də rus qoşunları tərəfindən qorunur. Üstəlik, Rusiyanın Ermənistanıda hərbi-siyasi iştirak səviyyəsi kifayət qədər yüksəkdir. Bu iki faktor sözügedən qərarın qəbul edilməsini müşkül edir. Bir sözlə, bu məsələ getdikcə genişlənən bir hərəkata çevrilsə də, hələ bir müddət bunu reallaşdırmaq xeyli çətin olacaq. Bu fonda qarşıda İrəvanı çox gərgin günlərin gözlədiyini və hakimiyyət böhranının dərinləşəcəyini söyləmək mümkündür", - deyə sabiq dövlət müşaviri qeyd edib.

*****

Ancaq istənilən halda düşmən ölkənin Rusiyanın maraqları qulaqardı edilməklə Qarabağın rəsmi ilhaqı naminə çabaları davam edir. Yeni bütün bunlar onun təzahürüdür ki, İrəvandan Kremlə qarşı faktiki, satqın bir plan var - Qarabağa görə.

Başqa sözlə, Ermənistan işğal rejimini rəsmiləşdirmək naminə Rusiyaya qarşı ikiüzlü siyasətini davam etdirir. Lakin İrəvanın öz işğal ortağını Qərbbə dəyişməsi mümkündürmü?

Əsas sual da budur. Əksər analitiklərə görə, bu siyasət nəinki Dağlıq Qarabağın ermənilərin əlindən çıxmasını, üstəgəl, Ermənistanın özünün dövlət olaraq varlığını böyük sual altına düşməsinə gətirir. Belə nəticəni əslində İrəvanda da hesablamamış deyillər. Təsadüfi deyil ki, Ermənistanın az öncə Rumıniya və Gürcüstandakı NATO təlimlərinə qatılmasına ən sərt reaksiyalardan biri elə Ermənistanı loyallığı ilə tanınan, Kremlə yaxın palitoloq, "Regnum" informasiya agentliyinin rəhbəri Modest Kolerovdan gəlmişdi. Kolerov kinayəli şəkildə onu da demişdi ki, "qoy Ermənistanı Azərbaycan və Türkiyə ilə NATO barişdırınsın".

Bu, əslində "ərköyün Ermənistanı" yumşaq bir mesaj idi ki, özünü ağıllı aparmasa, onu Türkiyə və Azərbaycanın öhdəsinə buraxar. Bu, həmçinin bir xəbərdarlıq idi ki, Qarabağla bağlı İrəvanın Moskva əleyhinə hər hansı xəyanət planı bumeranq effekti ilə onun özünə qayıdacaq.

Əhali kreditləri qaytara bilmir

Əkrəm Həsənov: "Problemlı kreditlərin cüzi hissəsi vicdanlı borclularla bağlıdır"

Oktyabrın 2-də keçirilən Milli Məclisin iclasında ən çox müzakirə olunan məsələlərdən biri də bankların durumu olub. Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvləri Əli Məsimli və Vahid Əhmədov problemlı kreditlər məsələsinə toxunublar. Əli Məsimli borcluların həbs edilməsini qınayıb və bildirib ki, qaytarılması mümkün olmayan borclarla bağlı məsələnin uzadılmasının mənası yoxdur.

Deputat Vahid Əhmədov isə Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının fəaliyyətini tənqid edib, problemlı kreditlərin həcmi azalmaqdansa, daha da artdığını diqqətə çatdırıb. Deputat qeyd edib ki, problemlı kreditlərin miqdarı artıq 1,8 milyard keçib.

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bank sektorundakı hazırkı durumunu şərh edən iqtisadçı ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov isə bankların kredit verməkdə çətinlik çəkdiyini dilə gətirdi və bunun böhrana yol açdığını vurğuladı: "Banklar hazırda kredit verir. Amma əvvəlkindən xeyli az, çünki hələ də əvvəlki həcmi bərpa edə bilməyiblər. Yaxın bir neçə ildə də əvvəlki qədər kredit verməyi bərpa edə bilməyəcəklər. Böhran da elə məhz bundan ibarətdir. Səbəbləri isə çoxdur. Əsas səbəb odur ki, bankların çoxunun depozit bazası xeyli azalıb. Çünki banklara etimad sarsılıb. Əhali əmanətlərini çıxarır, şir-

kətlər də o cümlədən. Biznes mühiti pisləşdiyi üçün şirkətlərin bir qismi bağlanıb və s. Mərkəzi Bank da banklara verilən kredit həcmi azaldıb. Deməli, kredit vermək üçün banklarda pul çatmır».

Ekspertin sözlərinə görə, banklar olan pulun da bir qismini Mərkəzi Banka əmanət kimi yerləşdirirlər: "Qalan pulun da hamısını kredit verə bilmirlər. Əvvəla, ona görə ki, faiz dərəcəsi artıb. Normal şirkət yüksək faizlə kredit götürür, vətəndaşlar da o cümlədən. Belə ağır şərtlərlə kredit götürmək istəyənin isə deməli, vəziyyəti yaxşı deyil, əlimyandıdır. Buna görə də banklar da daha ehtiyatlı olub. Bütün bunlar o deməkdir ki, ölkənin bank sistemi iflic olub, pul dövriyyəsi dərin tənəzzülə uğrayıb. Bunun iqtisadiyyatımıza üçün acı nəticələri hələ xeyli müddət hiss olunacaq. O cümlədən problemlı kreditlər məsələsi də açıq qalıb. Dollar kreditləri üzrə hələ də heç bir

qərar yoxdur. Bəzi banklar cüzi güzəştlər edir ki, tək kreditləri qaytaranların sayı artsın. Amma ümumən borcluların xeylisi artıq müflisləşib. Belə şəraitdə dövlətin ciddi proqramı olmalı idi, amma o da yoxdur".

Əkrəm Həsənov problemlı kreditlərin heç də hamısının vətəndaşlara aid olmamasına diqqət çəkdi: "Dövlət hələ də banklarda yoxlama aparıb müəyyən etməyib ki, problemlı kreditlərin əksəriyyəti hara gedib. Məsələn, müflisləşmiş ən iri bankın "Bank Standard"ın misalında biz əyani görürük ki, problemlı kreditlərin yalnız cüzi hissəsi vicdan-

lı borclularla bağlıdır. Əksər hissəsi bank rəhbərlərinin və Mərkəzi Bankın sövdələşməsi nəticəsində, sadəcə, bankdan kredit adı ilə çıxarılıb. Nəticədə minlərlə bank əmanətçisinin pulu bankda ilişib qalıb.

Onlara kömək edən də yoxdur. Amma bankların özü vicdanlı müştərilərə kredit verəndə və sonuncular obyektiv səbəbdən pulu qaytara bilmədikdə, başlarına oyun açılır. Bütün bunlar bank sistemimizin ədalətsiz və qeyri-şəffaflığından xəbərdar verib. Belə getsə, böhran daha da dərinləşəcək".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Bank soyğunu ilə üzləşən vətəndaş intihara cəhd etdi

Oktyabrın 2-də Nizami rayonu, Qara Qarayev küçəsi 70 ünvanında Böhran adlı şəxs intihara cəhd edib. İntihar etmək istəyən şəxs beşmərtəbəli binanın eyvanına çıxıb, müxtəlif tələblər irəli sürüb. Əks halda, intihar edəcəyini bildirib. Onu xilas etmək istəyənləri yaxınlığına buraxmayıb. Yaxınlaşan zaman özü ilə götürdüyü ülgüclə qollarını doğramağa başlayıb.

Hadisə yerində olan polis əməkdaşları onunla söhnət aparıblar.

İntihara cəhd etmək istəyən şəxs ərazidə jurnalistlərin çəkilmiş apardığını gördükdə musavat.com-un əməkdaşına üzünü tutaraq deyib: "Get yaz ki, banklar məni boğaza yığıb. Hər şeyimi əlimdən alıblar".

Polislərin apardığı söhbətdən və vətəndaşların xahişlərindən sonra həmin şəxs xilas edilib və qolları qan içərisində olduğu üçün xəstəxanaya aparılıb.

□ Musavat.com

Ukraynada 4 azərbaycanlı hosteldə yanaraq ölüb

Ukraynanın Zaporozhye şəhərindəki hosteldə baş verən yanğın zamanı 4 azərbaycanlı yanaraq ölüb.

"Report" Ukrayna KİV-inə istinadən xəbər verir ki, Anqolenko bazarı ərazisindəki hosteldə yanğın dünən gecə baş verib.

Kərpicdən olan köhnə binanın ikinci mərtəbəsi yanıb. Yanğın təxminən iki saata söndürüldü. Dörd nəfər hadisə yerində, beşinci çəxs - hostelin mühafizəçisi xəstəxanaya aparılarkən ölüb. Dörd nəfəri, o cümlədən bir uşağı xilas etmək mümkün olub.

Ölən azərbaycanlılardan 3-ü Zaporozhye kommuniya fəaliyyəti ilə məşğul olmaq məqsədilə Çerniqov vilayətindən gəlmiş. Bakıdan olan dördüncü şəxs isə yaxın zamanlarda Azərbaycana qayıtmalı idi.

İlkin məlumatlara görə, yanğına elektrik sobasının cərəyanına qoşulu vəziyyətdə qalması səbəb ola bilər.

Bakıda saxlanılan 32 nəfərdə QİÇS, HIV və digər xəstəliklər aşkarlanıb

Vətəndaşların çoxsaylı müraciətləri əsasında Bakı şəhərinin mərkəzi hissəsində, xüsusən də Nəsimi, Nərimanov, Səbəyl və Yasamal rayonlarının ərazisində axşam saatlarında qrup şəklində yerli vətəndaşlara və əcnəbi turistlərə pul müqabilində intim xidmətlər təklif edən, hətta intina edənləri təhqir edib münafiqşəyə çəkməklə ictimai qaydanı pozan şəxslərin müəyyənləşdirilməsi, onların dəri-zöhrəvi xəstəliklərin daşıyıcısı olub-olmamasının yoxlanılması və digər profilaktiki tədbirlərin görülməsi məqsədilə şəhərin Baş Polis İdarəsi və ərazi polis orqanlarının əməkdaşlarının sentyabrın 15-dən 30-dək keçirdiyi tədbirlərlə 83 nəfər saxlanılıb.

Musavat.com-un xəbərinə görə, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyi və Baş Prokurorluğun birgə məlumatında bildirilir. Məlumatla əsasən, həmin şəxslər barəsində inzibati Xətalar Məcəlləsinin 510-cu (Xırda xuliqanlıq) və 535.1-ci (Polis işçisinin qanuni tələbinə qəsdən tabe olmama) maddələri ilə protokollar tərtib edilərək məhkəmələrə göndərilib, 56 şəxs barəsində müxtəlif müddətlərə inzibati həbs tənbehi seçilib, 18 nəfər inzibati qaydada cərimə, 9 nəfərə xəbərdarlıq edilib.

Lakin saxlanılan şəxslərin hüquqlarını müdafiə edən vəkildərin müraciətləri nəzərə alınaraq inzibati həbs olunanlardan 32 nəfəri müalicə üçün dəri-zöhrəvi dispanserlərə göndərilən, zöhrəvi xəstəlik aşkar edilməyən 24 nəfər inzibati həbsdən azad edilib.

Tibbi-laborator müayinələrin hazırkı nəticəsinə görə, 32 nəfərdə müxtəlif zöhrəvi xəstəliklər, o cümlədən 6 nəfərdə QİÇS, 6 nəfərdə HIV, 16 nəfərdə -da sifilis, 2 nəfərdə kəskin uretrit, candida albikas və trixomoniasis, 2 nəfərdə isə Hepatit HVC virusu aşkarlanıb, digərlərində zöhrəvi xəstəliklərin olub-olmamasının müəyyənləşdirilməsi, eləcə də onlar tərəfindən bu xəstəliklərin məqsədlilik şəkildə yayılmasının qarşısının alınması istiqamətində səhiyyə orqanları ilə birgə təxirəsalınmaz tədbirlər davam etdirilir.

"Ayrı-ayrı kütləvi informasiya vasitələrində cinsi azlıqlara qarşı guya təqiblərin olması və onların hüquqlarının pozulması barədə deyilənlər, belə iddialar tamamilə əsassızdır, reallığı əks etdirmir. Bir daha qeyd etməyi vacib hesab edirik ki, belə tədbirlərin keçirilməsində məqsəd yalnız ictimai qaydanı pozmaqla vətəndaşların şikayətlərinə səbəb olan şəxslərin müəyyənləşdirilərək məsuliyyətə cəlb edilməsi və ağır nəticələrə səbəb olan yoluxucu zöhrəvi xəstəliklərin yayılmasının qarşısının alınmasıdır", - deyər məlumatda qeyd olunub.

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Ölkədə qaz problemi - vətəndaşlar düz deyir, yoxsa "Azəriqaz"?

Hələ payızın əvvəlində qazın təzyiqi bu qədər aşağıdırsa, görəsən, qışda vəziyyət necə olacaq?

Hazırda insanları narahat edən əsas məsələlərdən biri də havaların soyuması ilə paralel olaraq mənzillərə verilən qazın təzyiqinin aşağı düşməsidir. Tələbatın artması isə problemin daha da dərinləşməsinə səbəb olur. Nəticədə bir neçə gündür ki, "Qaz niyə yoxdur?" sualı mətbuatın gündəmindən düşmür.

"Yeni Müsavat" qəzetinə və coğrafiyasından da anlaşılır daxil olan şikayətlərin sayından ki, ölkənin müxtəlif regionları bu

problemdən öz nəsibini alıb. Elə müxtəlif ünvanlarda redaksiya əməkdaşlarının əksəriyyəti də oxşar problemi yaşayırlar. Nəticədə mənzillərin qızdırılması üçün istifadə olunan "kombi"ni işə salmaq belə mümkün deyil. İnsanlar qazdan asılı olan gündəlik məişət ehtiyaclarını belə ödəməkdə çətinlik çəkirlər. Şikayətlər əsasən, Xətai, Binəqədi, Suraxanı rayonlarından, xüsusi ilə Bakı kəndlərindən - Novxanıdan, Maştağadan gəlir.

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri İbrahim Kərbaləyev isə sualımıza cavab olaraq bildirdi ki, ümumilikdə qazın olmamasından söhbət gedə bilməz. Tək-tək mənzillərdə qazın təzyiqinin aşağı olması ölkə üzrə qazın olmaması anlamına gəlmir: "Bir adamın evində hər hansı səbəbdən təbii qazın verilişində yaranan problemi aydınlaşdırmaq üçün bizim çağrı mərkəzinə müraciət etməlidir. Çağrı mərkəzindən əməkdaşlarımız qeyd olunan əraziyə, mənzilə baxış keçirib təbii qazın verilişini bərpa etməlidirlər".

İ.Kərbaləyev vurğuladı ki, tələbat artdıqca təbii qazın verilişi də artır: "Son iki gündə ümumi sərfiyyat 1 milyon kubmetrdən artıq çoxalıb. Oktyabrın 1-də təbii qazın sərfiyyatı 8 milyon 775 min kubmetr olubsa, oktyabrın 2-də 9 milyon 792 min kubmetr olub. Artım 1 milyon 17 min kubmetrdir. Tələbat artdıqca təbii qazın verilişi də artır".

"Azəriqaz" sözcüsü son günlər qazın təzyiqinin zəifləməsinə belə izah etdi: «Havalar soyuqlaşanda qaza olan tələbat kütləvi şəkildə artır. Bu səbəbdən də zəiflik müşahidə olunur. Qaz təchizatı sisteminin təhlükəsizlik qaydalarına uyğun olaraq birdən-birə qaz həcmi artırmaq mümkün deyil. Tədricən qazın verilişi artırılır. Əməkdaşlarımız tərəfindən yerlərdə tənzimlənmə işləri aparılır. Hansı ərazidə problem müşahidə olunursa, əməkdaşlarımız tərəfindən aradan qaldırılır. Xahiş edirik ki, abonentlərimiz də bununla bağlı müraciət etməkdən çəkinməsinlər".

Elan

AZ tikinti ASC-yə verilmiş 1100099571 saylı VÖEN şəhadətnaməsi itdiyi üçün ertibarsız sayılır.

Bazar günü Azərbaycanda və dünyada Aşura qeyd olundu. Ənənəyə uyğun olaraq əhali məscidlərə, ziyarətgahlara və digər ibadət və inanc yerlərinə toplandı, mürşidlər deyildi, dini ritualları yerinə yetirdi, çıxışlar edilərək Kərbəla hadisələri yad olundu.

Əvvəlki illərdən fərqli olaraq bu il Aşura mərasimlərinin keçirildiyi yerlərdə daha böyük kütləlilik müşahidə olundu. Gəncə və Naxçıvanda mərasimlərin keçirilməsi zamanı yerli icra orqanları ilə müəyyən kiçik anlaşmazlıqlar çıxmaq şərtinə, ümumilikdə bu mərasimlərdə hər hansı insident və narahatlıq doğuran hadisələr baş vermədi. Bunu hökumət rəsmiləri, o cümlədən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı da təsdiq etdi.

Ancaq bülki Aşura mərasimlərindəki kütləlilik, əhəlinin sayının əvvəlki illərlə müqayisədə çoxluğu ölkədə bəzi dairələrdə narahatlıq yaradıb. Milli Məclisin deputatları, o cümlədən sosial şəbəkələrdə bir çoxları Aşura mərasimlərini narahatlıq doğuran hadisə, "dini təhlükə", ölkənin "gələcəyi üçün təhdid" adlandırır, mərasimlərdəki kütləliliyi, o cümlədən azyaşlı rəsmlərinin cəhalət nümunəsi kimi təqdim ediblər. Doğrudanmı, Aşura mərasimləri ölkə üçün təhdidə çevrilə bilər? Bu mərasimlərdə iştirak edənləri dünyəvi dövlət üçün təhlükə yaradacaq dini-siyasi qüvvələr adlandırmıq olarmı?

Əvvəlcə ondan başlayaq ki, Aşura ilində bir gün qeyd olunan mərasimdir. Hər il günəş və ay təqvimləri arasındakı fərqə görə (ay təqvimində ilin günlərinin sayı 365 deyil, 355 olduğu üçün - K.R.) Aşura mərasimləri 10 gün irəli çəkilməklə qeyd olunur. Məhərrəmlik mərasimləri Hicri-Qəməri təqvimində ilin ilk ayı Məhərrəm ayı daxil olduğu gündən başlayır, 10-cu gün (ərəbcə "əşərə" - K.R.) Aşura mərasimi qeyd olunur və demək olar ki, bitir. Bundan

Aşuradan narahat olmaq lazımdır mı?

Min ildən çoxdur insanlar bu gündə məscidlərə toplanır, narahatlığa gerek yoxdur

sonra 40 gün matəm günləri hesab olunsun da, yalnız ara-sıra Aşura olayları yad edilir. Aşuranın 40-cı günü "Ərbəin" (ərəbcə 40 - K.R.), yəni növbəti əza məclisi keçirilir. Çünki tarixi məlumatlara əsasən, İmam Hüseyn (ə) və tərəfdarları Aşura günü qətlə yetirildikdən sonra başları kəsilərək əsir alınmış ailə üzvləri ilə birlikdə Şama aparılıb. Ailə üzvləri yalnız 40 gündən sonra yenidən Kərbəlaya gəlir və bu zaman Məhəmməd Peyğəmbərin (s.ə.s) yaşlı və gözləri tutulmuş səhabəsi Cabir İbn Abdullah Ənsari ilk dəfə Həzrət Hüseynə (ə) Kərbəladə matəm məclisi keçirir. Bununla da 14 əsrdir davam edən ənənənin əsası qoyulur, İmam Hüseynin (ə) şəhid olduğu gün və ona ilk əza məclisinin təşkil olduğu günlərin arası matəm günləri olaraq yad edilir.

Qayıdaq Bakıya. Bakıda və Azərbaycanda bu ənənə 1000 ildən çoxdur qeyd olunur. Bunun ən parlaq nümunəsi 5-ci İmam Məhəmməd Baqir (ə) oğlu İsmayılın Bərdədə, 6-cı İmam Cəfər Sadiq (ə) qız nəvəsi İbrahimin Gəncədə və 7-ci İmam Musa əl-Kazimin qızı Həkimənin Bakıda (Bibiheybətə) yaşaması və qəbirlərinin burada yerləşməsidir. Adları çəkilən şəxslər 8-ci əsrdə yaşayıb. Bu da Azərbaycanda Əhli Beyt üzvlərinin ən azı 12 əsrdir yaşadığını göstərir. Bu həm də o deməkdir ki, bu qədr zamanı Azərbaycanda Aşura və Məhərrəmlik adətleri yaşayıb. Məhərrəm elementləri Azərbaycan ədəbiyyatı, poeziya, teatr, musiqi,

məişət və həyatın digər sahələrində yer alıb. Xalqın genetik yaddaşında yer almış bir ənənədir. Bu səbəbdən də hətta sovet dövründə din tamamilə qadağan edilib, böyük ölçüdə unudulduğu halda Aşura mərasimləri din kimi deyil, xalq adəti, ənənə olaraq yaşadıq. Namaz qılmaq, oruc tutmaq yasaq olduğu illərdə azərbaycanlılar sərt qadağalara baxmayaraq Aşura mərasimlərini keçirib, kimisi ehsan verib, halva bişirib paylayıb, şərbət hədiyyə edib insanlara.

Bu gün də Azərbaycanda Aşura qeyd edənlərin böyük əksəriyyəti dindarlardan ibarətdir. Onların çoxu ilin digər günlərində məscidlərə get-

mir. Bunu yoxlamaq üçün ilin qalan günlərində həmin məscidlərə, ibadət ocaqlarına gedib baxmaq lazımdır. Heç bir gündə Aşurada olduğu qədər insan toplanmır. Sadəcə, bir gün - Aşura zamanı insanlar Peyğəmbər (s.ə.s) nəvəsi, Əli (ə) və Fatimənin (ə) oğlu Həzrət Hüseynin (ə) amansızcasına qətlə yetirilməsini yad etmək üçün məscidə gedir, şərbət, halva və başqa ehsanlar edir. Bu, artıq milli yaddaşa hopmuş ənənədir.

Əlbəttə, Aşura dini mahiyyət daşıyır və dindarlar daha nizamlı, təşkilatlanmış şəkildə qeyd edirlər. Məhərrəm ayı məclisləri. Ancaq ümumilikdə toplanmış kütləni dindar adlandırmıq

mümkün deyil. Digər tərəfdən, qeyd etdiyimiz kimi, bu mərasimlərin mahiyyətində radikalizm, təkfir yoxdur, əksinə, başqalarına hörmət, əzizlərlə kömək, ən çətin vəziyyətdə haqqın ədalətini yanında olmaq fəlsəfəsi dayanır. İmam Hüseyni (ə) dərk edən insanların təkfir etməsi, günahsız insanlara qarşı zorakılıq etməsi mümkün deyil. Əlbəttə, əsrimizdə dini istismar, inancdan sui-istifadə halları var. Ancaq bunu Aşura ilə bağlamaq olmaz. Çünki Aşura qeyd etdiyimiz kimi, nə miqyasına (il ərzində bir-iki gün qeyd olunur - K.R.), nə də mesajlarına görə radikalizm üçün əsas vermir.

□ KƏNAN

Payızda istirahət etmək üçün yerlər-siyahı

Mamed Əliyev: "Hazırda Dubay, Misir və Şarm-əl-Şeyxə gedənlər daha çoxdur"
Elxan Vəliyev: "Əslində payız, qış turizmi deyə bir şey yoxdur"

Bir çox insanlar düşünür ki, ancaq yayda tətillə çıxmaq mümkündür. Bağ, dəniz, günəş, qum... vəssalam, bununla da tətillər bitdi. Payızı yağışlı, palçıqlı, küləkli günlər adlandıraraq həmin fəsilə nə istirahət deyə düşünənlər kifayət qədər olsa da, bunun əksini düşünənlər də var. Hətta buna görə yay uzununu işləyib, öz məzuniyyətini payız fəsilinə saxlayanlar belə var.

Payızın rəngarəngliyini, yağışın gözəlliyini açıq havada yaşamaq istəyənlər üçün vaxt gəlib yetişib. Payızda istirahət etməyi sevnənlər artıq çantalarını hazırlayıb gedəcək yerlərin siyahısını tutmağa başlayıblar. Hətta bir sıra psixoloqlar insanların payız fəsilində istirahətə daha çox ehtiyacları olduğu qənaətindədirlər. Havalanın soyuq keçməsi, günəşin tez batması insanlarda psixoloji yorğunluq, depressiya yaradır ki, bunun da qarşısını 2-3 günlük de olsa, qısa səyahətlə, istirahətə çıxmaqla almaq mümkündür.

Maraqlıdır, bəs payız fəsilində hara gedək?

Xaricə üz tutmaq istəyənlərə mütəxəssislər payızın ən gözəl və rəngarəng keçdiyi aşağıdakı yerləri məsləhət görürlər.

Payızda romantik tətillə çıxmaq üçün ən sərfəli yerlərdən biri Kapadokya'dır. İlk təklif: hava şarı ilə şəhəri bir tur gəzsin. Pəribacaları insani həqiqətdən də sehrəyir. Payızda səyahət edəcəyiniz digər yerlərdən biri də Trabzondur. Qara dənizə səya-

hət ən yaxşı payız tətillərindən biri hesab olunur. Sümela kilsəsinə hələ görməyənlər üçün əla fürsətdir. Yağış və sərin hava sevnələrin əsl gədə biləcəkləri məkandır. Payızın bütün rənglərinin birləşdiyi bir məkanda Yedigöllerdir. Bura təbiəti yaxından hiss edə biləcəyiniz yerdir. Trilye isə Mudanyanın ən şirin sahil qəsəbəsi. Kənd havası və tarixin ətri sizi rahatladacaq. Payız fəsilində də isti ölkələrə gedib günəşlənmək istəyənlər isə İndoneziya, Braziliya, Tailand, Hindistan, Kuba və Meksikanı seçə bilərlər. Payızda istirahəti Kritdə - Yunanıstanın ən cənub adasında keçirmək xüsusilə yaxşıdır. Daha dəqiq desək, Yunanıstanın ən cənub nöqtəsi - Krit yaxınlığındakı Qavdos adasında.

Əfsanəyə görə, məhz burada Kalipsa gəmisi batan Odisseyə sığınacaq vermişdir. Oktyabrın sonu əgər siz xüsusilə də dənizə getməyi qarşınıza məqsəd qoymusunuzsa, Hindistana getmək üçün səfər çantalarını toplamaq vaxtıdır. Qoa və Keralda gündüz

müsbət 32 dərəcə istisi, axşam müsbət 26 dərəcə mülayim axşam sərinliyi ilə əvəz olunur. Bu cür temperatur təzadı sizin gündüz dənizə girmək və qaralmaq, axşam isə gəzmək və əylənmək istəyinizlə üst-üstə düşəcək. Payızda Asiyaya, Vyetnamın sahillərini uyğun Cənub-Çin dənizinin sahillərinə gedə bilərsiniz. Əgər sentyabrda hələ yağışların olması mümkündürsə, payızın ortalarına hava tənzimləyin. Əgər yağış çilsə belə, bu, yarım saatdan çox çəkmir, havanın temperaturu isə

+30 dərəcəyə qədər qızır. Tailand hər şeyin sizin üçün yenidən başlayacağı ölkədir. Burada bağlar yenidən çiçək açıb, quşlar cən-cəh vurur, günəş şəfəq saçır. Axı bizdə payız başlayarkən, o sahilə yaz başlayır. Tailandda səyahəti noyabra yaxın planlaşdırmaq daha yaxşı olardı. Bu ərəfədə sizi isti dəniz, bürünc qaralma və bir sıra əsl ekzotik təəssüratlarla mükafatlandıracaq.

"FLY Travel" şirkətinin rəhbəri Mamed Əliyev Azərbaycanda payızda tətillə çıxmaq istəyənlərin az olduğunu dedi: "Bu vaxtlarda harasa istirahət etməyə gedənlər bir o qədər də yoxdur. Ümumiyyətlə, həmişə sentyabr, oktyabr aylarında durğunluq olur. Noyabrın axırlarından isə turizm nisbətən canlanma başlayır. Azərbaycan daxilində qışda Şahdağ turu başlayanda ora gedirlər. Bu yaxınlarda Qubada alma festivalı keçiriləcək. Ona görə də bura üz tutanlar da var. Xaricə üz tutanlar isə daha çox isti yerlərə üz tuturlar. Hazırda Dubay, Misir və Şar-

m-əl-Şeyxə gedənlər daha çoxdur. Xaricdən Azərbaycana gələn turistlərin sayında da kəskin azalma müşahidə edilir. Hazırda gələnlər arasında Ərəb, İran və İraq turistləri çoxlu təşkil edir".

Turizm eksperti Elxan Vəliyev payız qış turizmi deyə bir şey olmadığını dedi: "Bizdə insanlar təbiət qoynunu sevir. Əslində payız, qış turizmi deyə bir şey yoxdur. Təbiət qoynunda olmaq istəyən, təmiz hava almaq istəyən şəxslər hər daim səyahətə çıxa bilər. Yayda hava isti olduğu üçün istədiyiniz vaxt gəzə bilərsiniz, isti insanları rahat edir. Bölgələrimizdə yayda yaradılan şəraitlər, qışda olan imkanlar payız aylarında da yaradılır. Yeni ölkələrdə payız üçün gözəl istirahət məkanları var. Payız aylarında turizm sahəsində hərkətiliyin olmamasının səbəbi məktəblərin açılması, həyat imkanlarına yenidən baxılması, yeni investisiyaların yatırılmasının payız aylarında olmasıdır. Yalnız bu baxımdan payız aylarında durğunluq ola bilər. Amma elə insanlar da var ki, gəzmək imkanlarını Avropada dəyərləndirirlər. İnsanlar payız aylarında həm gəzirlər, həm də getdikləri yerə investisiya qoyurlar. Yeni insanlar tələblərinə uyğun olaraq istirahət imkanlarını ölkələr üzrə dəyərləndirirlər. Təbiət qoynunda istirahət etmək üçün Qəbələdə, Qubada, Şamaxıda yetərincə yaxşı hotellər var".

Qeyd edək ki, payızda tətillə çıxmaq yayda tətillə çıxmaqdan daha ucuz başa gəlir. Məsələn, əgər yay aylarında qonşu Türkiyədə 600 manata istirahət etmək mümkün idisə, indi bu qiymət 30-40 faiz ucuzlaşır.

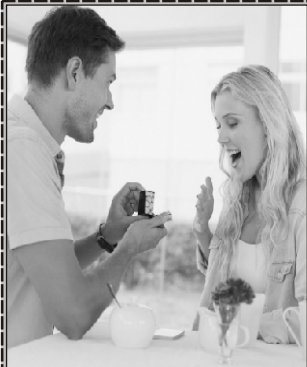
□ Günel MANAFILI

MUSAVAT

Son səhifə

N 202 (6816) 3 oktyabr 2017

İnsanlar evlənəndən sonra bağışlamağı öyrənir

Tilburg Universitetində Tila Pronk-un rəhbərliyi ilə holland psixoloqlarından ibarət bir komanda evlilik bacarığı və ya xüsusiyyəti kimi iki mühüm şeyi müəyyənləşdiriblər: özünü ələ almaq (evlilik xətrinə bir çox şeyə göz yummaq) və bağışlamaq (partnyorunuzun sizi əsəbiləşdirdiyi şeyləri həzm etmək).

Araşdırmaçılar 199 yeni evlənmiş cütlüyə müraciət ediblər və ilk üç ay ərzində onların partnyorunu nə dərəcə bağışlaya bildiyini (iştirakçılar "Partnyorun məni incitsə, bağışla və unut" prinsipinə əsasən qiymətləndiriliblər) və özünü idarə etmək qabiliyyətini (iştirakçılar "Mən tamahımı boğmaqda məharətliyem" prinsipinə əsasən qiymətləndiriliblər) ölçməyə çalışıblar.

İştirakçılar ölçüləri qarşıdakı dörd il ərzində ildə bir dəfə təkrarlayıblar.

Nəticə göstərib ki, iştirakçıların bağışlama və özünü idarəetmə qabiliyyəti araşdırma əsnasında artıb. Statistik baxımdan bağışlama özünüidarəyə nisbətən daha çox artsa da, Pronk və komandası xüsusi olaraq özünüidarənin inkişafı üçün hazırlanmış psixoloji proqramlardan keçən insanlarda bunun çoxaldığını müşahidə ediblər.

Dünyanın ən qoca klounu ölüb

Amerikada dünyanın ən yaşlı klounu olan Floyd Krikmor dünyasını dəyişib. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, Creeki ləqəbli kloun 98 yaşında. Krikmor Montana ştatındakı Billinqs şəhərindəki evində ölüb. Ölümə səbəb ürək çatışmazlığı olub. Artistin ölümü ilə bağlı mətuata onun oğlu məlumat verib. Floyd Krikmor 14 iyul 1916-cı ildə Montana ştatında dünyaya gəlib. Həyatının böyük hissəsini rançoda çalışıb, 1981-ci ildən sirk fəaliyyəti ilə məşğul olub. 1993-cü ildə Creeki Beynəlxalq Klounlar Asso-

siasiyası tərəfindən ilin ən yaşlı klounu elan edilib. 2012-ci ilin fevralında isə

Əgər sevgiliniz yalan danışarsa...

İngilis psixoloqlar sevgilisində (həyat yoldaşında) yalan danışan adamların psixologiyası ilə bağlı maraqlı araşdırma aparıb. Alimlərin fikrincə, sevgiliniz adamın yalan danışdığını düşünürsünüzsə, heç vaxt itirmədən ona bu sualları verin: niyə elədin? Əgər sevdiniz bu suala hirsələnib, həddən artıq gərgin reaksiya verəcəksə, bu, onun məsum olduğunu sübut edir. Yox, əgər sualınıza cavab olaraq sizi nə qədər çox sevdiyini, sizə dəyər verdiyini deyirsə, bu, artıq aldatmanın sübutudur. Bundan başqa, əgər sevgiliniz sizinlə bir yerdə ikən gülümsüdüyü halda, bədən dili başqa şeylər deyirsə, bu, onun yalan söylədiyinin sübutudur. Bundan başqa, yalan danışan adamlar yalanlarını gizlətmək üçün çox cəhd göstərməyə məcburdular. Buna görə də narahat görünən adamların yalan söyləmə ehtimalı özünü rahat aparan adamınkindən daha yüksəkdir.

"American Society for Information and Technology" jurnalında yer alan məqalədə o da göstərilib ki, yalan danışdığından şübhələndiyin adamla telefon və ya sms vasitəsilə yox, üz-üzə ünsiyyət qurmaq daha məsləhətdir.

ən yaşlı kloun olaraq Ginesin Rekordlar Kitabına düşüb.

Hipermarketdə yaşayan qadın

ABŞ-in Miçiqan ştatının sakini "Walmart" hipermarketində iki sutka keçirib. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. Polisler adı açıqlanmayan 45 yaşlı qadını mağazanın arxa hissəsində qulağında qulaqcıqla musiqi dinləyən yerdə tapıblar. Mağazanın meneceri bildirib ki, qadımdan bir neçə dəfə məkanı tərk etməsini xahiş etsə də, sonuncu buna məhəl qoymayıb. Bundan sonra isə onlar polisə müraciət ediblər. Hadisə yerinə gələn polisler isə bildiriblər ki, qadın öncə hər şeyi inkar edib, amma sonra boynuna alıb ki, bir neçə gün hipermarketdə yaşayıb. Mağazanın gizli kamera qeydlərinə görə, qadın içəridə 4 sutka qalıb. Qadın danışıb ki, birgə yaşadığı oğlu onu alkoqolluqda ittiham edəndən və vurandan sonra evi tərk edib. Polis isə onun mağazada qanunsuz yaşayışını anlayışla qarşılamayıb və ona qarşı cinayət işi açılıb. Qadının məhkəməsi 26 yanvarda olacaq. Həmin vaxta qədər harada yaşayacağı isə bilinmir. Polis həmçinin müəyyənləşdirib ki, hipermarketdə olduğu müddətdə qadın heç nə oğurlamayıb.

QOÇ

Ailə-sevgi münasibətlərində vəziyyət qənaətbəxş olsa da, həmkarlarınızla aranızda soyuqluq yarana bilər. Bu amili nəzərə alıb verdiyiniz hər sözə əməl etməyə çalışın. Kimisə aldatmayın.

BUĞA

Bu gün istənilən məsələdə risk etmək sizə zərər verə bilər. Odur ki, hansısa addımı atmadan qabaq yüz ölçüb bir biçin. Müştərk fəaliyyətə başlamaq üçün saat 16-19 arasında yararlanın.

ƏKİZLƏR

Əsas diqqəti fəaliyyətə yönəldin. Bəzi üzəndən dostlarınızla sonrakı münasibətləri konkretləşdirin. Xəyanəti bağışlamadığınız kimi, özünüz də etməyin. Uzaq yola çıxmayın.

XƏRÇƏNG

Nə qədər sadə görünsəniz, ulduzların yanında hörmətiniz də bir o qədər çox olar. Sizə ehtiyac duyanlara kömək göstərin. Saat 16-dan sonra riskli işlərə aludə olmayın.

ŞİR

Ən başlıcası özünüzü mübahisədən qorumaqdır. Bunu bacarsanız, narahatçılığınız olmayacaq. İşgüzar sövdələşmələrdə iştirak etmək, problemləri birgə həll etmək üçün uğurlu məqamdır.

QIZ

Havalar nə qədər dəyişkən olsa da, fəaliyyətinizə ara verməyin. Çünki bütün astroloji qaynaqlar bu təqvimdə uğurlu karyeraya yetişmək şansınızdan xəbər verir. Təşəbbüskarlığı əldən verməyin.

TƏRƏZİ

İşlə bağlı yeniliklər yolunuzu gözləyir. Bu istiqamətdə sizə dəstək verənlər də tapılacaq. Günün ikinci yarısında birgə fəaliyyət planları haqqında bir daha götür-qoy etməyə dəyər.

ƏQRƏB

Bütün vacib işlərinizi saat 16-yə qədər yekunlaşdırın. Əgər bu proses sonrakı müddətə qədər uzansa, münaqişəli situasiyalara cəlb oluna bilərsiniz. Qazanmaq ehtimalınız böyükdür.

OXATAN

Çoxları üçün təlatümlərlə dolu olan bu təqvim sizin üçün daha çox maddi cəhətdən uğurlu keçməlidir. Gözləmədiyiniz istiqamətlərdən yeni iş təklifləri də ala bilərsiniz.

OĞLAQ

Planetlərin bürcünüzdəki neqativ düzümü səhhətlə bağlı müəyyən problemlərə yol açabilir. Odur ki, istirahətə daha böyük yer ayırın. Bu gün riskli pul sövdələşmələrinə uzaq olun.

SUTÖKƏN

İxtiyarınızda olan bu təqvimi sakit tərzdə başa vurmağa çalışın. Özünüzü gərginliyə sürükləməyin. Nəzərə alın ki, gün ərzində mənfə enerjili Ay bürcünüzdə qərar tutacaq.

BALIQLAR

Gərgin məqamlarla dolu olan bu təqvimi səbrlə başa vurmağa çalışın. Bütün vacib işləri təxirə salın. Axşam saatlarında isə yalnız sağlamlığınızla məşğul olmalısınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

25 min manatlıq buğa

Türkiyənin Çorum şəhərində "Tufan" adı verilən, 1870 kiloluq qurbanlıq buğa həm qiyməti, həm də görünüşü ilə hamını şoka salır. Buğanın ilkin satış qiyməti 25 min manatdır. Fermer Müfit Gürses "Holstein" cinsli buğamı iki il boyunca, özəl üsullarla yetişdirib: "Türkiyənin ən böyük buğası Çorumdan çıxacaq. Bu buğa keçən il 1640 kilo idi. Amma indi 1870 kilodur. Həmkarlarımız inciməsin, amma mən bu məsələdə iddialıyam. Ankara və İstanbulda çox igid buğalar olduğunu eşitsək də, bizim buğamız hamısından böyükdür. Bu məsələdə istənilən şəxslə mübahisə etməyə hazırım".

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.